

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

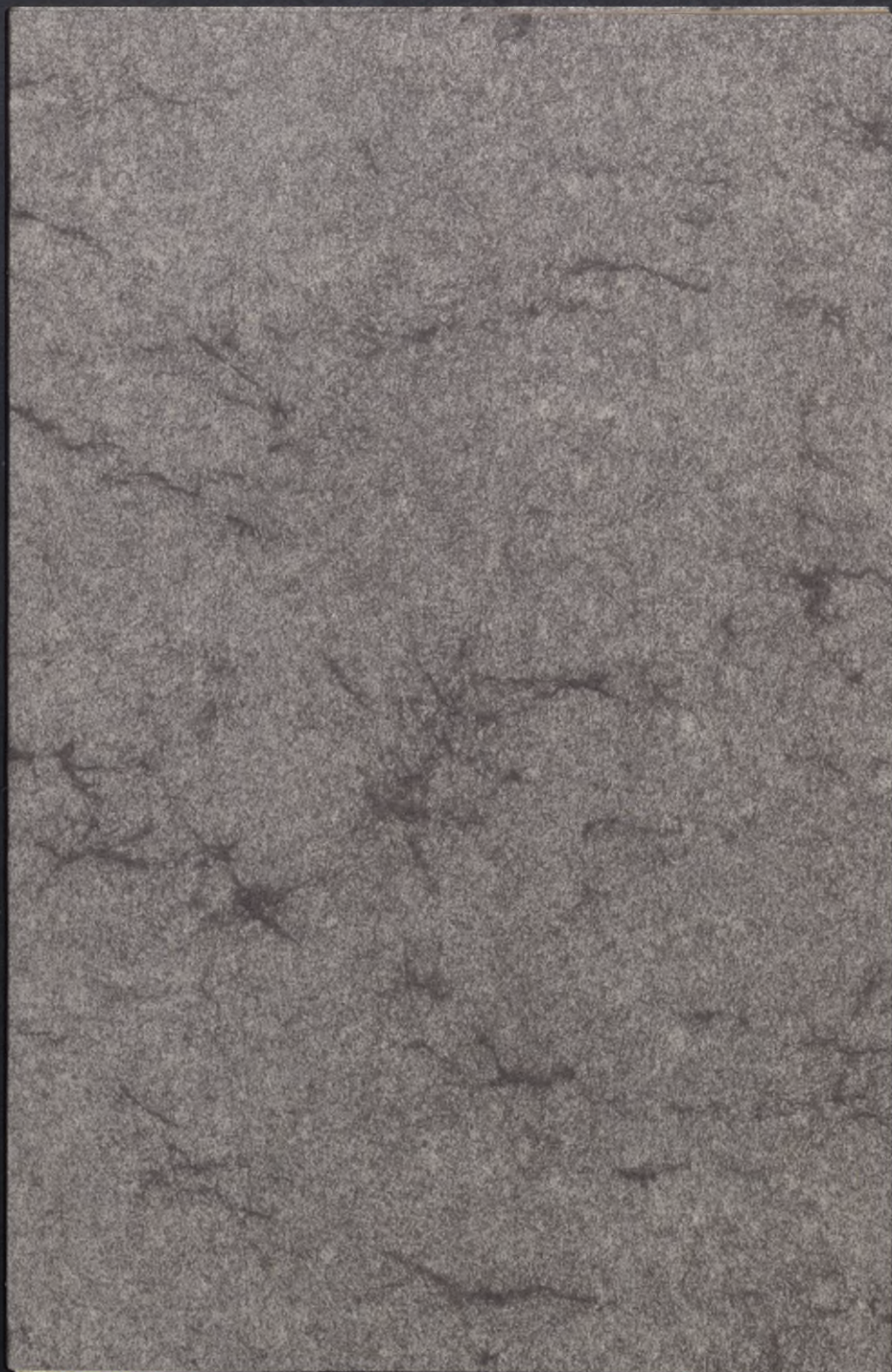
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

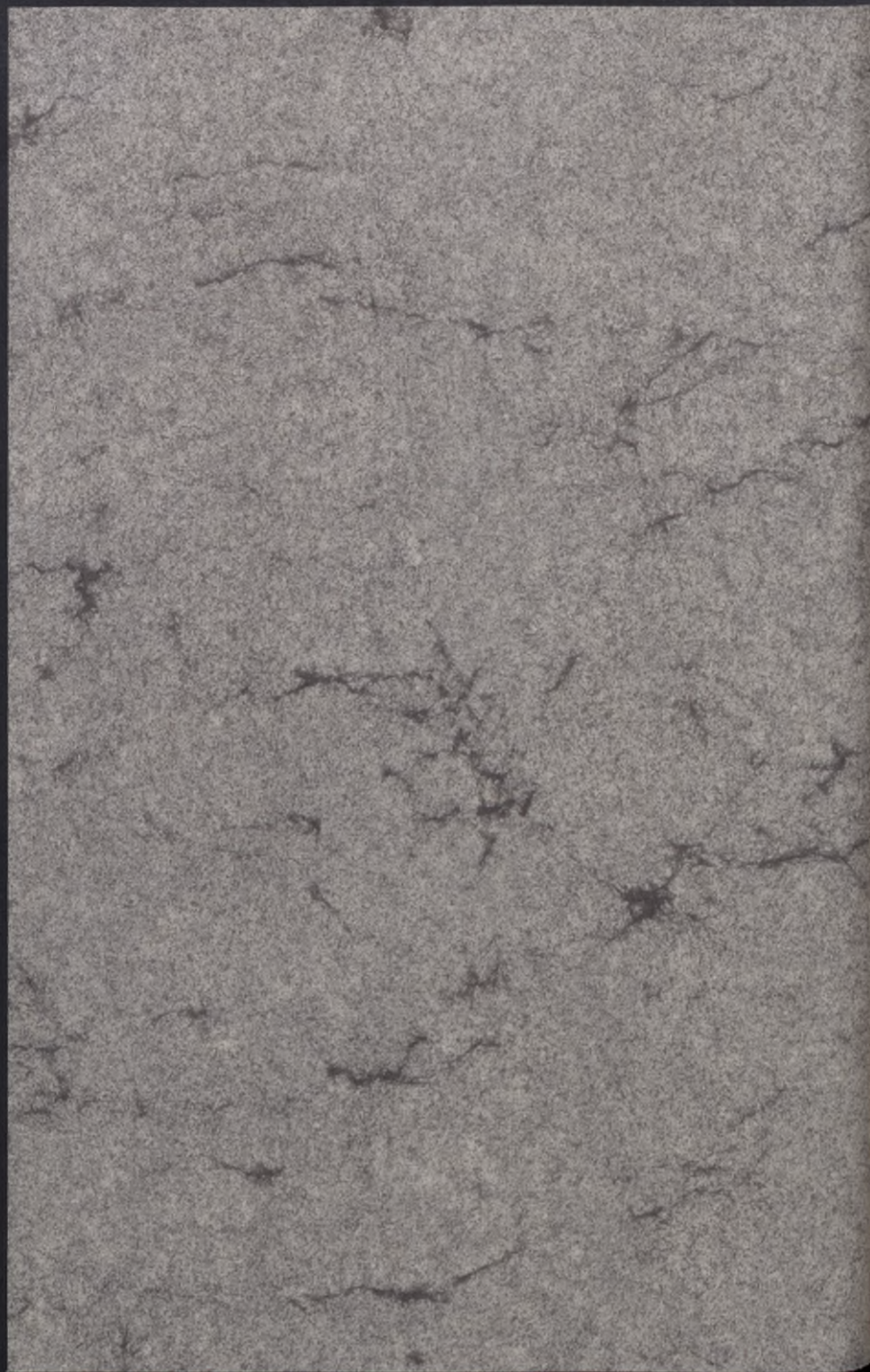

LUNDS
UNIVERSITET

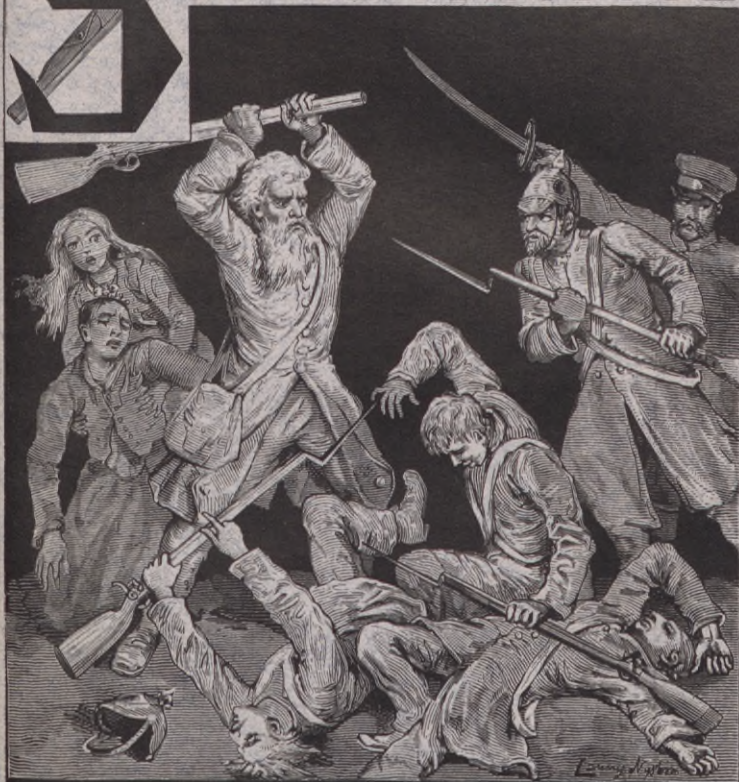

UPPSALA
UNIVERSITET

SPOFVENS PISTOL

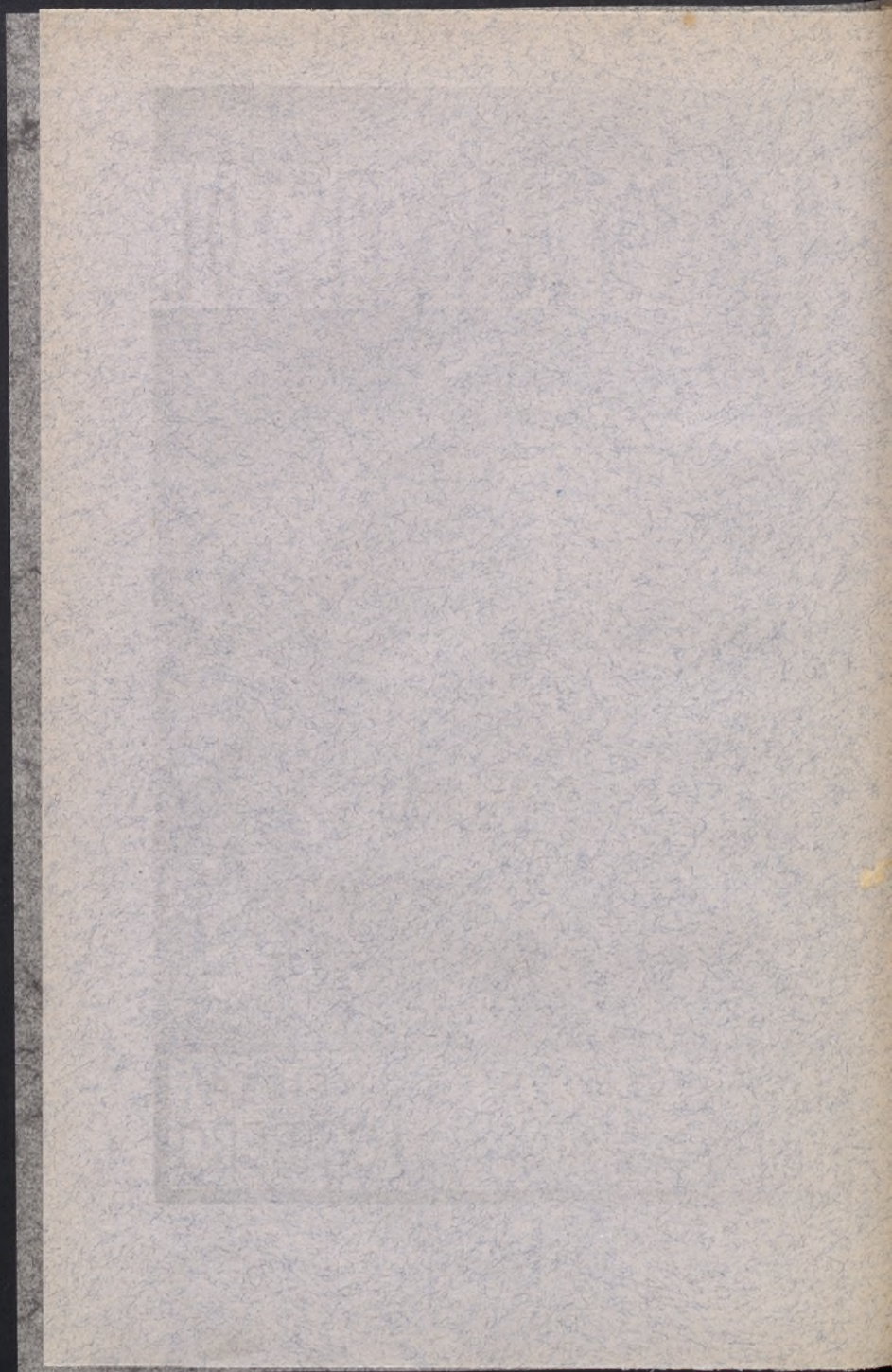
ETT ÄFVENTYR FRÅN SISTA
FINSKA KRIGET AF I.O. ÅBERG

W. MEYER, KUN.

STOCKHOLM
NILS GLEERUP'S FÖRLAGS-EXPEDITION

Pris 50 öre.

SPOFVENS PISTOL

ETT ÄFVENTYR

FRÅN SISTA FINSKA KRIGET

AF

J. O. ÅBERG

STOCKHOLM

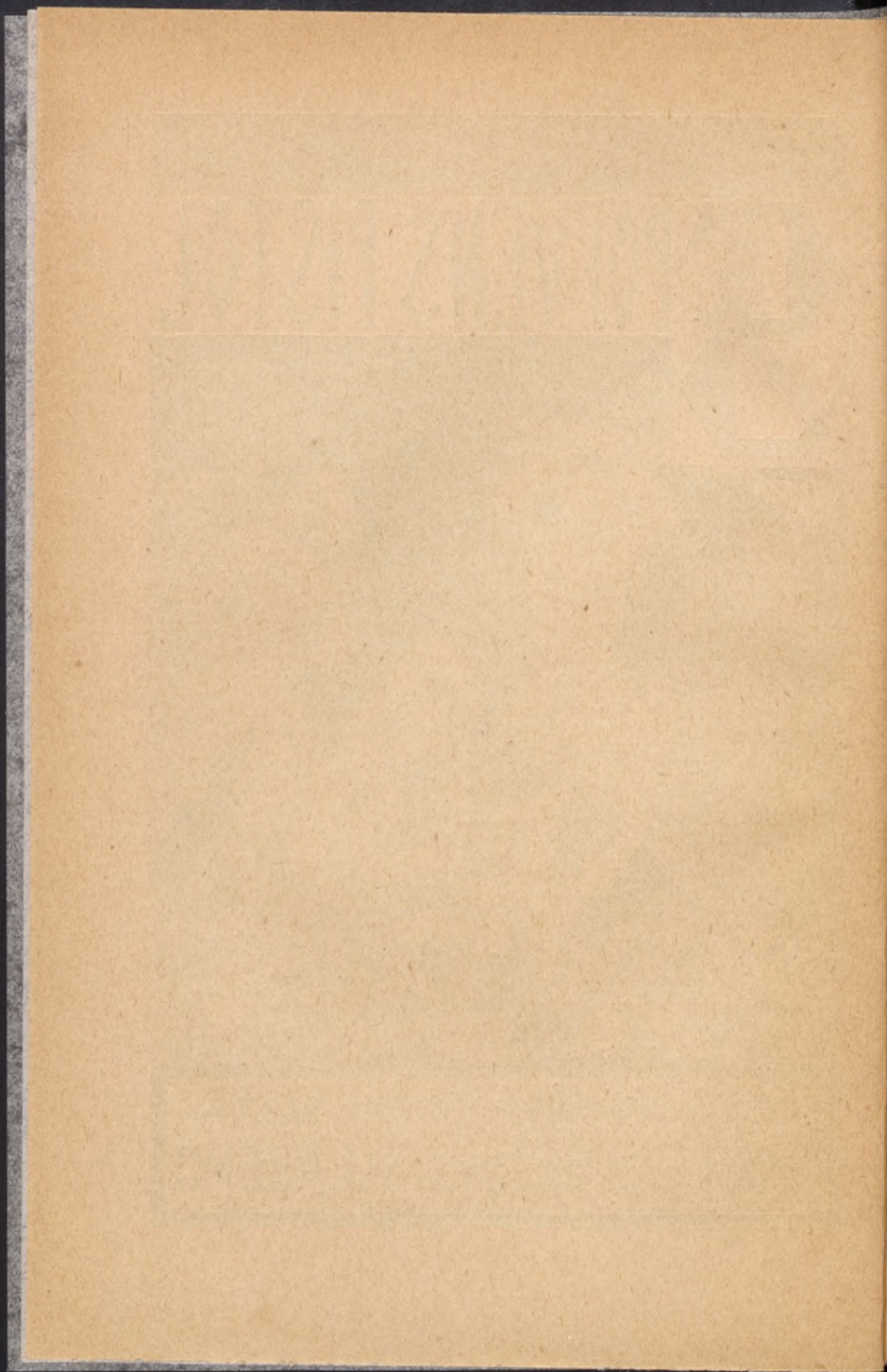
NILS GLEERUPS FÖRLAGSEXPEDITION.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1882.

S POFVENS PISTOL

ETT ÄFVENTYR FRÅN SISTA
FINSKA KRIGET AF I.O. ÅBERG

1.

En varm sommardag år 1808 syntes en finsk barkass, bemannad med fem björneborgske soldater och lika många ända till tänderna beväpnade bönder, under snabb rodd styra kurs rakt på Kuru kyrka, belägen på Näsijärvis vestra strand.

I roddarnes så väl som i de öfrige karlarnes ansigten lästes en tydlig och ifrig åstundan att uppnå målet, en lika stor barkass, som på ungefär en kabellängds afstånd flydde mellan holmarne och skären. Då och då sändes en haubitzkula från den finske barkassen, men skyttarne hade alltjemt otur; ingen enda gång träffades den flyende ryska båten.

För hvarje gång som kulan slog ned i vattnet, antingen bakom eller på sidan om ryssen, hördes från finarnes läppar detta harmfulla utrop:

»Han kommer bestämdt undan.»

Då fältväbel Spof, som satt vid styret, hade hört detta utrop väl för tionde gången, inföll han:

»Perkele, tro ni det, pojkar?»

Soldaterne och bönderne sågo på hvarandra och i deras blickar kunde man tydligt läsa en gryende förhoppning. Spofs ord hade synbarligen ingjutit nytt mod i deras hjertan. Efter en stunds eftersinnande forthor han:

»Jaja, det kan nog hända att han kommer undan, men då är det er egen skuld.»

Vid dessa ord upplyfte en gammal, hvitskägig soldat hufvudet med en rörelse af otålighet, såg först på Spof och derefter på den flyende ryska båten, som just

i detsamma försvann mellan tvenne holmar, och mumlade så högt att alla kunde höra det:

»Det skulle vara den olyckligaste dag i hela mitt lif om så skulle ske. Det kan inte gerna vara några andra än de der som i förgår brände gamla Wappus pörte vid Paavola, pinade i hjel hennes man därför att han slog den ryske kaptenen till marken, och röfvade bort vackra Anna. Jag har inte sett andra ryssar på denna sidan sjön, nej inte på öfver åtta dagar, så att det kan inte vara några andra än de.»

Då gubben nämnde vackra Anna och hennes bortröfvande, spratt en af bönderne, en helt ung man, häftigt upp och hade nära nog i förskräckelsen tappat åran. Hans brunstekta, om helsa vittnande kinder bleknade märkbart och händerna darrade våldsamt.

»Anna bortröfvad af ryssen», sade han mer än halfhögt för sig sjelf. »Det vore en olycka, som . . .»

»Jaja, det var nog dumt att jag inte höll munnen», afbröt gamle Stål. »Nog hade jag kunnat tro att du, Pekka, skulle ta illa vid dig den der underrättelsen. Ni ha ju länge gått och tittat kärvänligt på hvarandra, som jag både hört och sett, men nog är det bättre att du får höra hur det står till, fastän det är sorgligt, än att du ingenting skulle veta. Nu vet du att tösen är i ryssklorna och jag vill slå vad om hur mycket som helst, att hon är i barkassen för ut!»

Pekka svarade till en början icke på Ståls ord. I stället spottade han ett par gånger i de styfva näfvarne och tog med åran ett par så kraftiga tag, att barkassen nära nog snurrat rundt. Spof och Stål betraktade hvarandra en stund med talande blickar. Slutligen sade den först nämnde:

»Jojo men, Stål har nog rätt, han. De ryske officerarne pläga inte vara några qvinnohatare, och är flickan vacker, såsom Stål påstår, då . . .»

»Vacker», afbröt Pekka och rodde så att åran höll på att bräckas. »Vacker! Ja, jag är säker på att en vackrare flicka inte finnes längs hela sjön och ända bort till Alavo. Det är en tös som heter duga och som

mången herreman inte skulle behöfva skämmas för att kalla sin hustru. Men se, *min* skall hon bli om också hundra ryska barkasser låge mig i vägen. Friska tag, pojkar! Det vore väl tusan, om vi inte skulle kunna hinna upp mordbrännarne!»

Pekkas ord eldade roddarne ännu mera, årorna böjde sig så att de nära nog togo formen af sprättbågar och med ökad fart ilade barkassen fram mot de båda holmarne, mellan hvilka den flyende båten försvunnit.

Då sundet, som skilde holmarne åt, var passeradt, märkte finnerne till sin stora glädje att de redan vunnit betydligt på den ryska båten. Denne satte kurs rakt på Kuru kyrka.

»Skynda på, pojkar!» ropade Pekka; »om vi hinna upp ryssen och ni hjälpa mig att ta Anna ifrån honom, ska' ni allesammans få vara med på mitt bröllop, och jag lofvar er att öl och bränvin och spelemän inte ska' fela, så vida det finnes något sådant qvar i Tammerfors», tillade han visligen.

»Ja, det må du väl säga», inföll den gamle hvit-skäggige soldaten, »och du har inte så orätt när du tror det. Jag hörde för några dagar sedan af gamle Kyösti från Birkkala att Rajewski låtit snoka igenom hvart enda hus i Tammerfors för att få bränvin till sina knektar, och det var inte nog med undersökningen i staden; äfven i Hatanpää, Irjala, Messuby och Harju foro kosackerne fram som galningar efter votkan. De voro också på väg till Birkkala, men blefvo motade strax norr om Yläjärvi, just der sandåsen bildar en dal. Birkkalapojkarne hade samlat sig der och släppte inte fram en enda kosack. Något bränvin eller öl fick inte Rajewski den gången.»

»Det har jag också hört omtalas», menade Spof. »Roth kom de tappre pojkarne till hjälp, och om jag inte missminner mig, så knep han bort fem stycken kosacker!»

»Alldeles riktigt», svarade den hvit-skäggige och nickade öfvertygande.

Pekka hade under tystnad afhört samtalet. Tidt och ofta följde hans blickar den ryske barkassen, som alltjemt kom i förminskadt afstånd till förföljaren. Afståndet var nu icke större än att finnarne kunde se folket i den flyende båten. Antalet kunde visserligen icke bestämmas, men det syntes ändock att barkassen var väl bevärad.

»Den der tyckes inte vara god att ta's med», utbrast Spof, då kulan från nickhaken i den flyende barkassens akter slog ned tätt vid den finska båtens styrbordssida. »Besynnerligt är det också att han söker Kuru.»

»Naturligt, efter som han har vänner der», svarade en af bönderne. »För ett par dagar sedan brände kosackerne min gård i Kapalaks.»

»Hm, hm, är det på det viset», menade Spof och rigtade blickarne mot den genom det friska löfverket framskymtande kyrkan, »då är det väl inte rådligt för oss att gå närmare.»

Vid dessa ord från Spofs läppar sänkte Pekka hufvudet och syntes bekymrad. Men efter några minuters besinning lyfte han åter sina blickar mot Spof och sade:

»Får jag råda, så ska' inte ryssen hinna till Kuru.»

»Hvad menar du?»

»Skulle det vara omöjligt att skjuta honom i sank?»

»Omöjligt», yttrade väbeln fundersamt. »Kanske och kanske inte!»

»Får jag försöka», utropade Pekka under det hans ögon tindrade af stridslust,

»Ja, gerna!»

»Väbeln hade knappt hunnit uttala sista ordet innan Pekka sprang upp som om en fjeder berört honom. Sedan en af soldaterna laddat hautbitzen, rigtade Pekka den. Det var en svår stund för den unge Irjalabonden, ty mycket satte han i dessa ögonblick på spel. Och om han sköte, skulle må hända icke den dödande kulan i stället träffa den, som han af allt sitt hjerta önskade att befria? Hett brände solen ned på den småkrusiga vattenytan, men ännu hetare var det om Pekkas öron.

Det namn han alltid haft om sig att vara lugn som ingen annan, var i dessa ögonblick icke mycket värdt.

Han rigtade och rigtade och blef under tiden allt mera otålig. Slutligen utropade gamle Stål, som länge följt hans rörelser med ängslan och missnöje:

»Åh, inte duger du till artillerist, så mycket ser jag! Mena och bara mena, det för aldrig till målet. Skulle inte första kulan träffa, så finnes det nog flere i beredskap!»

Med dessa ord ryckte han till sig den brinnande luntan, som en annan soldat höll i beredskap åt Pekka, och innan denne hann göra en enda rörelse för att hindra Ståls afsigt, brann hautbitzen af.

När krutröken ändtligen skingrades, syntes det hur väl Pekka ändock rigtat. Den ryske barkassen hade fallit ur sin kosa och styrde nu i stället rakt på en liten holme, belägen några kabellängder från stranden. Af den ifriga rodde och barkassens besynnerliga slingringar framgick tydligt, att den finska haubitzkulan tillfogat den skada. Spof var också af denna åsigt och uppmanade för den skull sitt folk att ännu mera anlita krafterna.

»Nu ha vi dem», utbrast han och gnuggade händerna. »Perkele, pojkar, se ni inte hur aktern mer och mer sjunker! Han fick sig ett grundskott!»

»Ja, annars skulle han inte sökt Käringsholmen», menade Stål; »men hade du, Pekka, fått hållas, så hade du nog inte ännu skjutit.»

Pekka svarade ingenting, ehuru gubben Ståls ord gingo honom djupt till sinnes. Stående upprätt i barkassens förstäf och alltjemt färdig att sända moskoviten en kula till ur sin långa musköt, den han ärft efter fadren, en gammal kvarleva från striderna i slutet af förra århundradet, höll han sina blickar oafvändt fästa på den ryska båten, der en förfärlig villervalla tycktes vara rådande. Plötsligt utbrast han, då flykten och förföljaren voro på knappt mer än ett muskötthålls afstånd från hvarandra:

»Jag ser en qvinna i båten, men om det är Anna, det kan . . .»

»Anna, jo visst är det hon», afbröt Stål. »Det kan inte vara någon annan!»

Dessa ord tycktes fördubbla roddarnes krafter utan att Spof behöfde uppmuntra dertill. Barkassen sköt som en fisk genom vågorna, hvilkas skum af den tvära bogen kastades ända upp i Pekkas ansigte.

Den unge Irjalabonden hade lagt muskötten till ögat.

»Jag vill se om...»

Dessa ord, som han halfhögt mumlade fram, afbrötos plötsligen af en kula från den ryske barkassen. Kulan flög så nära Pekkas hufvud, att han skulle störtat öfver bord, hade icke en närstående soldat gripit honom i kragen, just som han var nära att förlora balansen, samt tog derpå hatten från gamle Ståls hufvud och försvann med den i djupet.

»Anfäktade och regera», skrek den gamle soldaten och grep fast i de vildt kringflygande, krithvita hårtestarne, »kunde jag inte få behålla hatten. Det var en...»

»Se, se», utropade i detsamma Spof, »nu går det i putten med ryssen!»

I stället för att skjuta gapade Pekka med både ögon och mun på den ryske barkassen. Den var ungefär tio alnar från Käringsholmens strand, när den sjönk med en hastighet, som tvang besättningen att skyndsamt begifva sig ut i vattnet. Detta var dock icke djupare än att det knappt räckte upp till armen på en medelstor person.

»Ja, nu ser jag att det är ett fruntimmer, som två jägare bära emellau sig», utbrast Spof. »Är det din käresta, Pekka?»

»Ja, det är hans käresta», inföll Stål, som här gerna ville ha ett ord med i laget.

Pekka besvarade ej dessa ord, så upptagen var han med att oafvändt betrakta ryssarne under deras landstigning. Men hur skarp syn han än hade, kunde han likväl icke i qvinnan känna igen Anna från Paavola. Det kunde lika väl vara någon annan, ty efter gammal vana röfvade moskoviten unga flickor hvar de kunde öfverkomma detta byte. Spof hade nyligen sagt, att de

ryske officerarne icke voro några qvinnohatare, och han hade nog rätt, han.

»Ro på bättre», skrek Pekka och svängde med muskötten öfver sitt hufvud, »ännars kila de karnaljerne öfver till Käringsholmens andra strand och komma undan.»

»Hå, hå!» utbrast gamle Stål, som bland hela barkassens besättning hade bäst reda på ryssarnes ställning omkring Näsijärvi, »så fort går det inte heller. För att komma ifrån holmen behöfs det båtar, och då på Käringsholmen inte finnes en enda, ej heller vid Kuru, det vet jag bestämdt, efter som jag för åtta dagar sedan var med väbel Spof om att med böndernes hjälp dels bortsnappa alla farkoster från Birkkala och ända upp till Rajalaks, dels borra dem i sank, så kan du vara temligen lugn. Inte heller är ryssen så skicklig simmare, att han kan våga sig ifrån holmen på det sättet. Nej, han får allt stanna der han är, det kan du vara säker på!»

Den finske barkassen hade emellertid hunnit fram till Käringsholmen. Blott några famnar skilde den från stranden.

»Raskt på dem!» kommenderade Spof och hoppade först ut i vattnet. Efter honom kom Pekka, derpå Stål, och så alla de öfrige utom de, som blifvit utsedde att vakta barkassen.

Spof och Pekka satte på samma gång foten på torrt land, och helsades samtidigt med en full salfva från den lilla holmens småbuskar. De studsade till en början, men det behöfdes endast några kraftiga och uppmuntrande ord från väbelns läppar för att elda finnarnes mod. Oaktadt de täta salfvorna och förlusten af två kamrater, störtade de likväl under ett dånande hurra-rop rakt på den ryska jägarkedjan, som delvis låg gömd i strandbuskarne.

2.

Innan vi fortgå i berättelsen vilja vi nämna orsaken till fältväbel Spofs och hans styrkas vistelse på Näsijärvi, ganska långt i söder från den klingsporska hären.

Efter segern vid Siikajoki började flere af den finska härens officerare att tänka på möjligheten att med beväpnade landtbors tillhjälp göra den hatade fienden allt mera afbräck. Men förgäfvos talade de med högste befälhafvaren, fältmarskalken Klingspor, derom. Denne herre, »med två hakor och ett öga», såsom Runeberg bland annat tecknar honom, denne odugling på den plats, der Gustaf IV Adolfs envishet stält honom, denne »fältmarskalk», om hvilken det berättas att han en gång vid affärden från en nordfinsk stad (han reste nemligen alltid långt före hären) på förfrågan till sin adjutant, »om denne hörde skotten», fått detta karakteristiska svar: »nej, ers excellens, dem ha vi *aldrig* hört», denne vekling, som bittert beklagade sig öfver att han fick svälta derför att färskt smör icke dagligen kunde anskaffas till hans bord, under det soldaterna och officerarne ledo både af hunger och törst, men ändock icke yttrade det ringaste knot, utan ledo som män och hjeltar, denna nolla lyssnade icke till Adlercreutz' och flere högre officerares framställningar, utan slog döförat till för dem.

Men Adlercreutz öfvergaf ändock icke förslaget. Det hägrade för honom natt och dag, och då han efter den tillfångatagne G. Löwenhjelms blifvit utnämnd till generaladjutant, erhöi han ett friare fält för sin verksamhet. Ehuru Klingspor var den som till namnet förde befälet, gjorde Adlercreutz det verkligen till gagnet, annars hade väl den först nämnde icke stannat förr än han kommit upp till Ishafvets strand, kanske icke ens der, så framt isen varit så fast, att han med sina stelfrusna bataljoner kunnat fly öfver till Spetsbergen eller nordpolen.

Småningom slöto sig kring Adlercreutz, som nästan måste tvinga sig till att bjuda ryssarne spetsen vid Siika-

joki, en rad af tappre och af varm fosterlandskärlek lågande män, som på alla möjliga sätt gingo i författning om att utdela vapen och ammunition, och länge dröjde det icke förr än den ryske generalen Rajewski fann mot sig fiender, hvilkas tillvaro han icke förut kunnat ens ana, så öfvermodig som han var, och dem han hade ytterst svårt att bekämpa, ja, till och med så svårt, att han i sitt betryck på sistone var nära att utrymma Finland, då ankomsten af en ny befälhafvare, den yngre och vida skickligare general Kamenski, räddade den ryska hären från total undergång.

Men det var icke endast den finska härens officerare, som satte sig i spetsen för denna nya organisation; äfven från underbefällets sida gjordes stora ansträngningar för att hålla landtbefolkningen vid godt mod. Dessa underofficerare kunde också göra det med så mycket större framgång som de mera kände landtbornas vanor och umgängos med dem på ett sätt som mera tilltalade dem.

Det var isynnerhet två af det ryktbara björneborgska regementets underofficerare, fältväblarne Roth och Spof, som på och omkring Näsijärvi med knappt mer än en hand full soldater och resten beväpnade bönder höllo hela den ryska hären i en sådan oro, att den ingen enda dag kunde vara säker. Dagligen bortsnappade de fiendtliga lifsmedelsforor, tillfångatogo eller nedhöggo ryska ströfpartier, och slutligen var Rajewski bragt i ett så svårt trångmål, att han knappt nog hade födan för dagen att gifva sina knotande soldater. Utmerglade af svält, kunde de icke hålla stånd mot de finske bönderne och soldaterna, och många hittades till och med ihjelhungrade i skogarne. Vål försökte större ströfpartier att plundra de kringliggande gårdarne, men deras invånare hade då redan flytt undan, medtagande alla lifsmedel. Eländet i den ryska hären var förfärligt, och misströstan om fälttågets lyckliga utgång hade intagit nästan alla officerarne.

Bättre understödd, skulle denna folkresning, som i östra Finland, der Sandels och Malm drefvo ryssarne tillbaka öfver gränsen, haft ett lyckligt inflytande på

krigets utgång, och Finland skulle åtminstone icke då gått förloradt för moderlandet. Men då resningen höll på att bära frukterna, aftynade den småningom. Dagligen begärde Adlercreutz och resningens olika anförare vapen och ammunition. Gynsamma löften kommo ständigt, men aldrig blefvo de uppfyllda. Följden häraf blef naturligtvis den, att resningen till slut måste afstanna af sig sjelf, till stor harm för de män som voro lifvade af den sanna fosterlandsandan och af de bud som hedern ålade dem att följa.

När Roth och Spof, efter erhållen tillåtelse att få föra guerillakriget så som de sjelfve ville, fått i hop den styrka de ansågo tillräcklig, aftågade de till den af otaliga vikar sönderskurna sjön Näsijärvi, dels emedan den var den tjenligaste för ett dylikt krig, dels emedan ryska hufvudstyrkan låg der i trakten och slutligen emedan alla kände till orten, en högst vigtig omständighet vid förande af krig.

Roth tog landbacken för sig, Spof sjön, men när de kommo åt och behovet så fordrade, understödde de hjeltomodigt hvarandra.

3.

Vi vilja åter igen gå något tillbaka för att berätta den af Stål omtalade katastrofen vid gamla Wappus pörte, hennes makes ömkliga slut och dottren Annas bortförande.

Om man från Tammerfors eller Tamperikoski, som är stadens finska namn, följer en liten, slingrande gångstig, som löper längs med Näsijärvis östra strand, kommer man, efter att ha passerat Irjala, fram till Paavola hemman, beläget alldeles nere vid sjökanten. Går man ännu längre norr ut och efter ungefär en fjerdedels tim-

mes vandring böjer af till höger, det vill säga åt öster, skall man snart stå på den plats, der den gamle björnjägaren Antti Kengos pörte var beläget.

Men fåfängt skall vandraren nu söka efter ett enda spår deraf. Der som fordom så mycken kärlek och lycka rådde innan krigets utbrott, så mycken sorg innan dess slut, är nu en sved, som länge burit rika skördar och der småbarnen om sommaraftnarne berättat hvarandra sagor, glada och sorgliga. Kommer då någon äldre person till, tager den nästan alltid de ungas uppmärksamhet i anspråk genom att förtälja Antti Kengos sorgliga slut, och det är äfven detta som vi också här vilja göra.

Antti Kengo härstammade från de nordliga trakterna i Finland, der som ödemarkerna och obbyggderna vidtogo, det vill säga åt Kajanasidan till, sade de fleste. Deraf hade han lärt sig att icke frukta de nordliga skogarnes vilddjur, björnen och vargen, utan låg ständigt i fejd med dem. Detta tyckte icke traktens inbyggare illa om, ty ju mera fredade kunde de vara.

Hvarifrån Antti kommit visste dock ingen med fullkomlig visshet, icke ens presten i Messuby, hvilken ändock hade största rättigheten att få reda derpå. I detta hänseende var Antti mer än vanligt tystlåten, och var det så att han någon gång eftersattes på allvar, svarade han alltid:

»Hvad rör det er hyarifrån jag kommer. Att jag är född, det ser ni nog. Vill ni för resten inte ha mig kvar i Paavola, så får jag nog rum annorstädes i Finland.»

Men ingen ville, som sagdt blifvit, släppa Antti ifrån sig, ty han var en riktig skräck för odjuren, som han jagade lika lätt som andre jaga harar, och alltid med osviklig lycka. En enda gång hade det varit så nära som på ett hår att en gammal nalle, som ett par månader förut rifvit sönder en tio års gammal pojke, tillhörig en storbondé i Teisko, kramat lifvet ur honom; men Antti förlorade icke besinningen under den förfärliga brottningen. Lyckligtvis hade han kvar sin tvåeggade jagtknif i bältet, lyckades få tag i den och gaf

skogens lurfvige konung ett så bastant nyp i ena ögat, att det nära nog trillat ned på marken. Dermed var också Anttis seger gifven, men i hela åtta dagar der-
 efter låg han till sängs, öm i hela kroppen efter den
 hårdhändta kramningen, som var tio gånger värre än en
 gastkramning, och den lär icke vara så god att råka ut
 för, säga de som inbilla sig ha erfarenhet af hur den
 smakar.

Men det fans också en annan orsak till att isyn-
 nerhet de unge männen i Paavola och närgränsande
 byar, gårdar och socknar icke ville att Antti Kengo
 skulle flytta från orten.

I hans låga och mörka pörte, dit solstrålarne sällan
 trängde in, blomstrade ändock en ros, så fager, att det
 i Finlands bygder knappt fans hennes like. Det var Ken-
 gos adertonåriga dotter, den vackra Anna, som hade en
 så stark dragningskraft på den manliga delen i trakten,
 att till och med gamle enklingar, som aldrig tänkt på
 att skaffa sig ett huskors nummer två, upptändes af be-
 gär att få hemföra Anna och kalla henne sin. När den
 unga flickan, som hade ett rent och fromt sinne, därför
 om söndagarne vandrade vid modrens sida till kyrkan,
 kunde man vara säker på, att hon hade i släptåg en
 hel armé af beundrare, icke sådane påflugne kaxar och
 snobbar som dväljas i städerna, utan blyge, landtliga
 ungersvenner med stora blomsterbuketter i knapphålet,
 hattarne käckt på sned och så blyge till skick och ut-
 seende, att de nedslog ögonen då Annas skälmska blic-
 kar någon gång mötte deras.

Och skälmsk var hon med besked, den vackra björn-
 jägaredottern, ja, så skälmsk till och med, att ortens
 länsman också börjat tycka att hon icke skulle miss-
 pryda länsmansbostället. Men friarne, och de voro ej
 få, afspisade hon endast med skämt, och om någon blef
 allt för envis, fick han detta bestämda svar:

»Prat! Få mig till hustru, jag som ännu är så
 ung, bara barnet! Nej, då får du allt vänta tills jag
 allra minst fyllt mina tjugu år.»

Nu kunde det hända, och hände äfven många gånger,

att friaren blef ännu envisare och begärde ett afgörande svar. Detta kom också mer än en gång i denna form:

»Jaså du vill veta om jag kan tycka om dig. Då skall jag säga dig att det gör jag aldrig. Kom inte en gång till med dina dumheter!»

Ett dylikt svar fick den myndige länsmannen, då han under nära nog ett par timmars tid på skogen mellan Paavola och Teisko, dit Anna var på vägen för att köpa krut åt gubben Antti, förföljde henne på det mest efterhängsna sätt med sina friarianbud, och svaret gafs så bestämdt och högljudt, att det gaf eko långt in mellan de högstammiga furorna. Derpå sprang den unga flickan så fort hon orkade ifrån den kärlekssjuka länsmannen, som allmänt var hållen för en narr, såsom han också verkligen var. Från den dagen blef Anna icke heller besvärad med någon kärleksförklaring från hans sida.

Men det påstås att man icke ostraffadt leker med elden, vore det äfven den eld, som den lille skälmske kärleksguden upptänder i våra hjertan. Han plägar då hämnas på ett sätt, som gör begabbaren eller begabberskan af hans gudomliga magt för alltid till slaf under denna. Så säga skalderne och de hafva nog rätt, så vida skaldskap är ett lån ofvanifrån.

Länge hade Anna gäckats med sina friare, men slutligen blef hon dock fast. Det var en ruskig Oktoberafton som Antti Kengo kom hem från björnjagten. Han var äfven denna gång sönderklöst och kunde endast med möda släpa sig fram.

I hans sällskap var en ung man, som Anna aldrig hade sett förut. Men då hon fick höra hvad han hette, visste hon ändock att han var en björnjägare, som gjorde gamle Antti äran stridig af att vara den förnämste. Pekkass namn hade mången upprepat för henne, och det fans nätter då hon till och med drömt om honom.

Antti kom hemlinkande stödd på Pekkass arm. Då Wappu och Anna störtade ut ur pörtet under högljudda klagorop öfver att se den gamle björnjägaren blodig och halft vanmäktig, vände sig Antti till dem och sade:

»Det är honom, som jag har att tacka för att ni se mig åter.»

Wappu öfveröste den unge jägaren med tacksägelser, hvilka knappt ville taga slut, men Anna sade icke ett enda ord. Hon, som så ofta och så länge skämtat med bygdens ungdom, hon, som icke tycktes kunna uppfatta ett allvarligt ord, hon stod nu förlägen och kunde knappt tacka fadrens räddare.

Hvad var det manne som gjorde henne så förlägen? Var det obekantskapen med Pekka, eller var det något annat? Tiden, som blottar allting, äfven det mest fördolda, utvisade också detta.

Knappt en månad hade gått till ända förr än Anna var helt och hållet förändrad. Från att ha varit den ystraste yrhätta i hela bygden blef hon med ens allvarsam, gick ofta för sig sjelf och syntes grubbla på någonting viktigt. Denna förändring gaf naturligtvis squalerkäringarna mycket att tänka på, och den narren länsmannen var till och med så inbilsk, att han trodde att Anna ändrat sinnelag gent emot honom och hans giftermålsförslag.

Men angående denna sak skulle han en dag bli fullkomligt öfvertygad om huru mycket han misstagit sig. Han mötte nemligen Anna i sällskap med Pekka, och då han såg de blickar, som de unga vexlade mellan sig, försvunno till och med hans stoltaste inbillningar.

»Men jag skall hämnas», mumlade denne rättvisans värde tjenare. »Att föredraga en sådan der stackars fattiglapp, som knappt har kläderna på kroppen, det går för långt. Vål är flickan också fattig och Kengos porste det minsta och uslaste i hela Paavola, men», fortfor han och bokstaffigen slickade sig om munnen, »hon är så hjertinnerligt vacker, och detta försonar till stor del att hon ingenting för med sig i boet.»

Swartsjuk som han var, följde han efter Pekka och Anna, och när dessa, som icke varseblifvit länsmannen, satte sig på en kullfallen trädstam, dolde sig spionen endast några alnar derifrån i ett tätt snår.

Häriifrån kunde han tydligt höra hur de älskande talade om sin kärlek, när de skulle gifta sig och hur de skulle ha det i Pekkas lilla stuga, som han fått ärfva efter fadren, och då ynglingen talade med varm hänförelse om hur lyckliga de skulle bli, då rodnade Annas kinder ännu mera och hennes vackra ögon strålade af fröjd. Så länge kunde länsmannen vara stilla, men när den unga flickan i öfvermåttet af sin lycksalighet lutade sig intill Pekkas bröst och han tryckte en lång och varm kyss på hennes svällande läppar, då fick raseriet magt med honom. Han svor ve och förbannelse öfver den lycklige rivalen och vändades ej olik en orm i en myrstack. Det prassel, som uppstod häraf, kom Anna att häftigt vända sig om och spritta till.

»Hvad var det!» utbrast hon förskräckt.

»Hvad för slag?» sporde Pekka lugnt.

»Hörde du ingenting?»

»Nej, hvad skulle jag höra?»

»Ett prassel bakom oss!»

»Jaså», svarade Pekka lugnt, »det var då kanske en räf eller en hare.»

»Eller en björn», ifylde den unga flickan och såg sig ängsligt omkring.

»Ja», mumlade länsmannen för sig sjelf, »Gud gifve att jag i dessa ögonblick kunde förvandla mig till en björn; jag skulle då rifva er i tusen bitar, bara för att ni inte skulle få hvarandra.»

Efter denna monolog fann sig rättvisans tjenare föranlåten att hålla sig i skinnet. Inte var han rädd för Pekka, men nog skulle det vara försmädligt om han blefve upptäckt och det sedan komme ut bland allmänheten att han spionerat. Det ville han för ingen del och det var af den orsaken som han teg som muren och låg så orörlig som om han varit bunden med de starkaste fjettrar. Och i denna mindre behagliga ställning fick han uthärda öfver en hel timme, hvarunder han till råga på eländet blef åhörare till följande samtal, som ännu mera ökade hans raseri:

»Är det sant att länsmannen friat till dig, vännen min?» sporde Pekka.

»Ja.»

»Den stocken! Nå, hvad svarade du?»

»Kan du inte förstå det?»

»Jo visst, du ville inte ha honom, efter som du nu sitter hos mig!»

Anna nickade betecknande och yttrade derefter:

»Vet du, Pekka, länsmannen är en fullständig narr.»

»Har du inte vetat af det förr än nu», inföll Pekka skrattande. »I hela socknen och på många andra håll, der han är bekant, säger man detsamma.»

Det var nära att den gömde rivalen störtat fram. Han var så arg som en högmödig länsman någonsin kan bli. Slutligen lyckades han dock betvinga sin ilska.

När Pekka och Anna omsider vandrade hemåt igen, smög sig länsmannen fortfarande efter dem och för hvarje gång han såg någon af de der kärvänliga blickarne som Anna gaf sin älskade, skar det honom i hjertat som om millioner knifvar varit i verksamhet der inne. Ja, vi säga icke för mycket när vi påstå, att han hade det mycket hetare och pinades tusen gånger värre än de fattige stackare, hos hvilka han nödgades göra utmätning. Han var icke heller känd för att ega något särdeles blödigt sinne, och det påstods till och med, att han icke så sällan hånade dem, från hvilka den stränga lagen bjöd honom att taga de sista sparsamma husgeråds-sakerna, eller när han midt i smällkalla vintern dref bort någon familj med barn från det eländiga pörtet. Han var, med ett ord, en riktig bondplågåre, som afskyddes och hatades af alla, med hvilka han kom i beröring vare sig i eller utom tjensten, ty äfven i sist nämnda fall var han mägta högdragen och ville gerna spela öfversittare mot dem, som stodo lägre på samhällets trappa än han. Men som en sannskyldig länsman och en »klok karl» egnar och anstår, var han tvärtom krypande och smilande mot förmän.

Hans nederlag i kärleksaffären var därför, kan man säga, ett verk af Nemesis, och det är fullkomligt säkert,

att ingen skulle fält ett enda medömkans ord, om han varseblifvit hans svartsjuka, utan tvärt om tyckt att straffet vore välförtjent.

Sedan Pekka följt Anna hem och en stund vistats inne i pörtet, från hvilket Antti Kengo, som mer än gerna gillade de ungas kärlek, följde honom ett stycke under lifligt samtal, troligtvis angående den stundande bosättningen kunde den lurande länsmannen förstå, blef Pekka ensam.

Långsamt och med hufvudet sänkt mot bröstet vandrade han mot sitt lilla hem, och han tänkte härunder på hur ljusst och gladt det skulle bli när Anna kom att herska der som husmoder. Allting skulle bli så renligt och snyggt, ty den unga flickan älskade ingenting högre än detta, och när Pekka om aftnarne, trött af arbetet på sveden och i skogen, kom hem, skulle han mötas af ett par glada blickar; en rosenmun skulle helsa honom välkommen och ett par runda armar vira sig kring hans hals, under det samma läppar, som nyss uttalat sitt »välkommen», skulle gifva honom kyss på kyss. Ja, hvem visste om också ej ett par barnafromma ögon skulle le emot honom under det små händer klämde sig fast omkring hans ben.

Vid tanken härpå upplyfte Pekka hufvudet, en suck af glädje flög öfver hans läppar och han utbrast fröjdefullt:

»Herre Gud, om det vore så väl! O, hur lyckliga skulle vi inte då vara!»

»Hå, hå, skall du bli lycklig, du», yttrade i det samma en grof stämman, och då Pekka tvärstannade, hade han länsmannen med sitt bistra anlete framför sig.

»Skall du bli lycklig, du», fortfor denne och såg hänfullt på ynglingen. »Du, du?»

»Ja, just jag», svarade Pekka sedan han väl hemtat sig från sin bestörtning. »Just jag!»

»På hvad sätt då, om jag törs fråga?» sporde länsmannen ännu lika hänfullt.

Pekka teg en stund. Skulle han yppa allt?

»Ja», tänkte han för sig sjelf, »det är bäst att göra det först som sist. Han skall ändock snart få veta det.» Högt sade han därför: »Jag skall bli lycklig med Anna Kengo.»

Ehuru länsmannen nogsammt visste att han skulle få detta svar, hoppade han dock till när Annas namn uttalades. Det var den fröjd som stod att läsa i den lycklige rivalens ögon, som kom länsmannen att känna sig obehagligt upprörd. I sin harm var han nära att yppa att han spionerat på de båda unga, men i rätta ögonblicket kom eftertanken honom till hjälp och han teg visligen dermed. I stället sade han, under det ilskan stod att läsa i hela hans ansigte:

»Ja, jag vet att du har goda ögon till Anna, men . . .»

Pekka bara stirrade på honom.

». . . men», fortfor länsmannen, under det han intog en hotande ställning framför Pekka, »du skall ändå inte ha henne.»

»Inte», eftersade Pekka långsamt. »Inte?»

»Du har hört hvad jag har sagt.»

»Nej, det har jag inte», svarade Pekka retsamt. Hans blod började redan att sjuda.

»Du skall inte ha Anna Kengo till hustru!» skrek länsmannen och stampade i marken.

»Jo, det skall jag», inföll Pekka trovärdigt. »När fader Kengo sjelf har gifvit sin tillåtelse till giftermålet och äfven Anna är med derom, så vill jag se den som kan hindra detsamma.»

»Hi, hi», grinade länsmannen hänfullt, »jag vet en, jag.»

»Hvilken då?»

»Jag sjelf.»

»Ni!»

»Ja, just jag, hör du det!»

De båda rivalerne voro ensamme i skogen. Intet ljud mer än det lätta prasslet i löfven, då vinden spelade genom dem, kunde förnimmas. Intet menskligt öga såg dem.

Pekka gick länsmannen närmare in på lifvet, såg allvarligt in i hans ögon och sporde:

»Hvad var meningen med edra ord?»

»Meningen», sade länsmannen lika hånfullt som förut,
»har du inte begripit den?»

»Nej.»

»Då är du dummare än jag...»

Längre hann icke kronans tjänsteman, ty i detsamma låg han raklång på marken. En örfil, så bastant att genljudet af den hördes ett godt stycke in mellan träden, hade sträckt honom till marken.

Som en fjeder var länsmannen på benen igen.

»Du har slagit en kronans embetsman», skrek han, gröngul af ilska; »det skall bekomma dig illa.»

»Hå, hå», menade Pekka, »vi ä' ensamme här; inga vittnen finnas. Jag är inte så dum som du tror, bondplågar.»

Med dessa ord gaf han länsmannen en »hurring» till för andra örat, så att han åter igen kysste allas vår moder jorden. Sedan han derefter sagt den i stoftet krälände och svärjande »befallningsmannen» åtskilliga mustiga sanningar, gick han med stora steg derifrån, utan att bekymra sig om sin rival.

Pekkas bastanta näfvar hade tillfyllest gifvit länsmannen den respekt som han hittills saknade för den unge björnjägaren, och han insåg nu mer än väl, att han icke skulle kunna våga sig på en täflan med Pekka i hvad anginge kroppskrafterna. Men det finnes något annat, vida farligare vapen, nemligen listen, och deri var länsmannen mer än vanligt öfvad.

Rytande af ilska reste han sig upp så snart han sett Pekka försvinna ur sin åsyn. Sedan han skakat af sig det löf och de qvistar, som fastnat på hans kläder, började han att mäta vägen hemåt med stora steg. Sedan han gjort ett kort besök i sitt hem, kom han åter ut och tog in på vägen till Tammerfors. Ju närmare han kom denna stad, desto mera glödde hans ögon af hämndens eld, och då han såg stadens små hus skymta fram och hörde forsens dån likt en aflägsen åska, utropade han för sig sjelf:

»Det måste lyckas. *Honom* skall hon åtminstone aldrig tillhöra.»

Postens förfrågan hvad hans ärende var, besvarade han med att han ville tala med kapten Konoffski.

»Han är der», svarade jägaren och pekade på en lång och mager officer, som långsamt gick gatan framåt.

Inom några minuter hade länsmannen upphunnit ryssen samt gaf sig i lifligt samspråk med honom. Slutet härpå blef att Konoffski knäppte belåtet med fingrarna, nickade och sade på bruten svensk-finska:

»Skall komma, skall komma!»

Dermed var länsmannen synbarligen tillfredsstäld, ty då han en stund senare skyndade tillbaka till sitt hem, sken hans ansigte af skadeglädje och han utropade tidt och ofta för sig sjelf:

»En bättre hämnd kunde jag aldrig hitta på. Nu har jag honom!»

4.

Några dagar hade gått till ända sedan uppträdet i skogen. Ryssarnes visiter i trakten blefvo mer och mer långvariga och i följd deraf besvärliga, och slutligen sågo sig invånarne på Paavola tvungne att rymma fältet, sedan de först nedgrävt alla lifsmedel på ett af dem allena bekant ställe.

Det var kapten Konoffski som utverkat sig Rajewskis tillåtelse att få husera som han ville, och generalen hade så mycket hellre gått in derpå, som han derigenom hoppades att erhålla en väl behöflig förstärkning i sitt lifsmedelsförråd.

Väl tyckte invånarne i trakten att det var besynnerligt att länsmanhemmet skonades, när de andra gårdarne dels brändes, dels utplundrades. Der fans likväl

öfverflöd på allt, men ingenting rördes deraf. Allas förundran blef dock större och harmen djupare när länsmannen öppet visade sig ute vid den ryske kaptenens sida.

»Han är en förrädare», sade alla.

»Ja, det synes nog», sade Antti Kengo, som nyss hemkommit från en björnjagt, under hvilken han, efter hvad han i tysthet erkände för sig sjelf, haft den oskattbara lyckan, att utom björnen också fälla två ryske jägare och en kosack. »Men», fortfor han och hans mörka ögon sköto skarpa blixtar, »hans tid skall nog komma, ty jag vet att det finnes en rättfärdig Gud, som dömer öfver allt orätt och allt våld.»

»Men du måste fly med oss, annars blir du kanske af med lifvet», sade en af Paavolas invånare, då han på sin flykt mötte Antti.

»Fly. Är du galen?»

»Galen är jag inte... men...»

»Inga men», afbröt den gamle björnjägaren barskt. Jag blir qvar.»

Och han blef det äfven midt under stormen.

Dagen efter ryssarnes uppträdande i trakten började länsmannen att snoka efter Pekka. Dag och natt låg han på lur utanför den unge björnjägarens stuga i sällskap med tre ryske soldater. Men Pekka, som hade fått nys om saken, höll sig visligen undan. En gång var det dock nära att han fallit i det för honom utlagda försåtet.

Det var en natt sedan han på omvägar följt Anna hem. De hade nemligen träffats djupt inne i skogen och der afhandlat huru de skulle bära sig åt för att undkomma alla de försåt som lades ut för dem af den förrådiske länsmannen.

Just som Pekka smög fram i riktning mot Tojjala, der han utsett ett säkert gömställe åt sig, fick han plötsligt höra hviskande röster icke långt ifrån sig. I blinken satt han nedhukad bakom en lummig buske, der han ansåg sig vara i godt skydd.

Tre personer närmade sig. Det var länsmannen, en rysk underofficer och en soldat. De stannade utanför

den buske, bakom hvilken Pekka beredde sig att försvara sitt lif ända till sista blodsdroppen.

Sedan länsmannen en stund sett sig omkring, sade han:

»Är ni säker på att ni såg en sådan person som jag uppgifvit för er?»

»*Alldeles säker*», svarade underofficeren, med tonvigt på båda orden.

»Och han var inte ensam?»

»*Som jag sagt*», inföll underofficeren, å nyo med tonvigt. »Han hade en vacker flicka till följeslagerska. En *vacker* flicka var det», fortfor han och grinade länsmannen rakt upp i ansigtet.

»Åt fanders med dig», tänkte denne och antog en likgiltig min. Högt sade han: »Flickan bryr jag mig inte om, men jägaren skulle jag bra gerna vilja ha fatt i.»

»För flickans skull», menade ryssen, åter grinande.

»Det hör inte hit», svarade länsmannen barskt.

»Kapten Konoffski har befalt er att lydå mig utan invändning.»

Denna tillrättavisning förstummade ryssen genast.

Länsmannen fortfor:

»Såg du åt hvilket håll de gingo?»

»Åt Paavola till.»

»Är du säker derpå?»

»Ja.»

»Godt! Då ska' vi följa efter dem.»

»Nu genast?» inföll underofficeren och såg misslynt ut.

»Ja visst. Har du inte lust, så kan du ju bli kvar.

Jag går väl ensam.»

Men detta föll icke ryssen i smaken. Sedan han tagit sig en styrkdryck ur den medhafda votkaflaskan och gifvit en klunk åt kamraten, syntes han genast piggare.

»Nu är jag färdig», sade han efter en stund.

Länsmannen och hans båda följeslagare skyndade bort i rigtning mot Paavola, men hade icke hunnit många alnar förr än ett ilsket brummande kom dem att stanna. Alla tre betraktade hvarandra med häpnad blickar.

»Jo, nu ha vi vackert råkat i fällan», tänkte läns-
mannen för sig sjelf, under det han darrade i kroppen
som ett asplöf. »Jag, som aldrig i mitt lif skjutit på
en björn.»

Det var icke utan inre tillfredsställelse som Pekka
såg sin välkomne bundsförvandt nalle luffa fram mot
länsmannen och hans båda följeslagare. Desse inväntade
icke den för dem ovälkomne gästen, utan störtade bort
i vildaste flykt, huru mycket länsmannen än skrek till
dem att stanna kvar. Sjelf hade han nog velat följa
deras exempel, men en obestämd fruktan höll honom
fastnaglad på sin plats.

Då nalle, som synbarligen var betydligt uppretad,
på två ben närmade sig länsmannen och grinade så att
tänderna syntes, spände Pekka nästan omedvetet hanen
på sin studsare.

»Det är synd om länsmans-kräket», sade han för sig
sjelf. »Nog kunde jag låta nalle krama både lefver och
lunga ur honom, men det är inte rätt gjordt af mig. Den
stackaren skall få lefva, på det att jag sjelf måtte kunna
få utkräfva hämnd på honom för hans nedriga förräderi.»

Ju mera björnen närmade sig länsmannen, desto
ängsligare blef denne. Knäna ville knappt bära honom.

»Jesus hjälp», stönade den fege narren och försökte
att lyfta geväret till ögat, men det blef honom för tungt
och han tappade det då nalle var endast några alnar
ifrån honom. Det syntes vara ute med bondplågaren,
åtminstone tänkte han sjelf så. I den förfärliga ångest,
som nu bemäktigade sig honom, föll han på knä och
sträckte instinktmässigt båda händerna mot björnen, som
tvärstannade, liksom förvånad och skämsen öfver att bli
tillbedd på detta sätt.

Huru hotande situationen än var, kunde dock Pekka
icke afhålla sig från att skratta åt den högmodige och
öfver sin tapperhet skrytande länsmannen, som i faran
visade sig som den störste pultron.

»Åh, du må gerna pinas en stund», mumlade han
och tog säkert korn på björnen. »Efter denna betan
blir du nog en smula spakare.»

Slutligen tyckte nalle att den komedi, som lagens väktare spelade med honom, dock blef allt för rasande. Skakande på det stora hufvudet och brummande ännu högre än förut, gick han åter fram mot länsmannen, som nu helt och hållet förlorade besinningen och föll baklänges.

I detta ögonblick sköt Pekka. Kulan råkade säkert mål. Nalle vände sig ilsken om, visade ännu mera tänderna och föll tungt på ena sidan.

Skottet hade väckt upp länsmannen. Som en pil var han på fötterna igen och på hvar sin sida om skogens skjutne konung stodo nu de båda rivalerne ansigte mot ansigte.

Länsmannen gjorde dock en jemmerligt slät figur. Han vågade knappt se på Pekka, då han påminde sig den feighet han nyligen visat.

Pekka åter igen betraktade länsmannen-rivalen med gäckande blickar. Efter en stund sade han:

»Ni förföljer mig, och nyss spanade ni tillsammans med två ryssar efter mig. Förrädare, det hade varit bättre om jag låtit dig kramas i hjel af björnen. Men du skall få lefva ännu till dess du rågat mättet. Var säker på att jag hittar dig nog. En kula ur denna», slutade han och pekade på studsaren, »kan nog hitta vägen så väl till ditt hjerta som till björnens.»

Med dessa ord vände han den förbluffade länsmannen ryggen och skyndade bort.

Rivalen stod qvar en stund vid björnen och såg efter Pekka. Plötsligt for en djefvulsk tanke genom länsmannens hjerna i samma ögonblick som de båda ryssarne å nyo vågade sig fram. Han skönjde ännu Pekkas resliga gestalt; snabbt for geväret till ögat, och den kula, som han af feighet icke vågat att sända björnen, när denne öppet kom emot honom, skickade han efter dennes besegrare och sin egen räddare. En så nattsvart otacksamhet bodde inom honom.

Pekka hade nyss lemnat en trädstam bakom sig, då kulan från länsmannens gevär slog in i densamma. Den unge jägaren vände sig om och såg rivalen ännu

stå med det rykande geväret upplyft. Hans första tanke var, att springa tillbaka och utan nåd och förskoning till andra världen expediera den usling som han nyss räddat ur björnens dödande famntag. Han hade redan satt fram foten till språng, då han med ens drog den tillbaka vid åsynen af de båda ryssarne och af länsmannen, som tydligt utpekade honom för dem.

»Vänta, jag hittar dig nog», ropade han så att det gaf eko i skogen, »och om tusentals björnar hota dig, så skall jag inte lyfta ett finger till ditt försvar.»

Efter denna hotelse, som tydligt hördes af länsmannen, måste Pekka begifva sig på flykten. Bättre lokaliserad än sina förföljare, undkom han dock snart, kastade sig i en liten farkost, som han påträffade vid Tojjala och rodde ut på Näsijärvi, bland hvars holmar han fridlös irrade omkring ett par dagar, ett rof för hunger och törst.

Men då nöden är störst, är hjälpen närmast, säger ett gammalt ordspråk, och detta fick äfven Pekka erfara. Nära nog uppgifven af hunger, törst och trötthet, påträffade han slutligen den Spofska båten och blef med välvilja upptagen deri. För ingen omtalade han sina äfventyr med länsmannen, och det var, såsom vi förut hört, af gamle Stål som han fick underrättelse om Antti Kengos olyckliga slut och det öde, som drabbat hans käresta.

5.

Då länsmannen såg att Pekka undkom, vände han skummande af raseri tillbaka till Paavola. Solen höll just på att gå ned då han fick Kengos porste i sigte. Utanför detsamma suttö fadren, modren och dottren på en liten torfsoffa, som den först nämnde gjort. De tycktes, efter som länsmannen kunde se, ha något riktigt af vigt

att samspråka om, ty ofta gestikulerade gubben Antti ifrigt, allt under det han pekade åt Tammerfors till.

Sedan länsmannen en stund med rofdjursögon betraktat den lilla familjen, befalde han underofficeren och soldaten att stanna kvar. Sjelf gick han på omvägar fram mot pörtet och stod snart öga mot öga med Antti Kengo, hans hustru och dotter.

Redan vid första anblicken af den efterhängsne friaren gaf Anna till ett anskri och slöt sig fastare intill Antti.

Denne hade icke lång stund fixerat lagens väktare förr än han reste sig upp till hela sin längd och utbrast, under det hans ögon sköto blixtar af harm:

»Det säges att du är en förrädare. Är det sant?»

Då Antti blef vred, kallade han alla menniskor, till och med församlingens prost, för *du*.

Frågan kom öfver länsmannen så oförmodadt att han icke genast kunde svara.

»Nå», fortfor Antti då svaret dröjde längre än han ville.

»Det syns väl på honom att han är en förrädare, inföll Wappu. »Han tiger ju och samtycker.»

Nu vaknade länsmannen ur sin dvala. Med ilsken stämma ropade han:

»Jag behöfver inte göra dig räkenskap för mina handlingar.»

»*Men för Gud*», inföll Anna, som nu tagit mod till sig.

Dessa enkla, med tonvigt utsagda ord hade ett djupt inflytande på länsmannen. Den fräcka minen försvann och han bleknade märkbart. Men detta tillstånd varade icke längre än det här behöfts att omtala detsamma. Hufvudet reste sig å nyo, underläppen framsköt spotskt och med skärande stämma utbrast han:

»Jag har sagt, att jag icke behöfver stånda räkenskap för er. Kom i håg det.»

»Åh, var du lagom stormodig», sade Antti och rätade på sig; »mer än *en* sådan krake har jag fört tagit i kragen.»

»Jaså, du hotar mig också», hväste länsmannen.
»Detta skall du ej ha gjort för intet.»

»Jag fruktar dig inte», svarade Antti torrt.

»Nej», inföll Wappu, »den som står under Guds beskydd, behöfver inte frukta någonting.»

Då länsmannen såg att han ingenting skulle kunna vinna med hotelser, anslog han en annan ton.

»Seså», sade han därför och gjorde min af att taga plats på torfbänken bredvid Anna, hvilket dock misslyckades, emedan Wappu sköt ut dottren så långt, att ingen plats mera blef öfrig, »vi ska' nu inte gräla om småsaker; jag har i stället en god nyhet att berätta.»

»Hvad kan det vara», sporde Antti buttert. »Ha de våra segrat igen?»

»Gud gifve att det vore så väl», inföll Wappu.

»Vi ska' hoppas det bästa», menade Anna och knäppte framt båda händerna öfver bröstet. »Gud vill oss nog inte så illa att han lemnar oss i den otäcke fiendens händer.»

Utan att låtsas höra inpassen, fortfor länsmannen:

»Jag har hopp om att vid krigets slut få en fogdesyssla, och då . . .»

»I Ryssland då», afbröt Wappu spetsigt.

»I Ryssland», eftersade länsmannen och blef blosande röd, ty anspelningen var allt för tydlig. »Nej, här i Finland, vet jag.»

»Gud bevar oss för sådane fogdar», inföll Antti.

»Då tror jag att jag hellre skulle vilja lyda under ryssen.»

»Jag också», menade Wappu.

Sälunda tillbakaslagen på alla håll, kunde länsmannen icke på en lång stund komma sig för att säga något. I upprörd sinnesstämning gick han därför fram och tillbaka utanför pörtet och kastade ilskna blickar på än den ena, än den andra af de tre personerna. Dessa fortsatte dock i hviskande ton sitt samtal, liksom om någon obehörig person icke varit närvarande.

»Ja», sade Antti något högre, så att länsmannen skulle kunna uppfatta hvarje hans ord, »det är således afgjort att ert bröllop skall stå till jul. Pekka har fått

löfte om att till hösten få Rietus torp under Paavola, och då blir det ju passande att . . .»

»Bröllop», inföll i detsamma länsmannen och stälde sig bredbent framför Antti. »Hvad menar du för ett bröllop?»

»Pekkas och Annas naturligtvis», svarade Antti tryggt. »Det är ju afgjordt, vet jag.»

»Ja, mellan er», svarade länsmannen, under det ett grymt leende spelade kring hans läppar.

»Skulle också tro att det inte behöfs mera», inföll Wappu.

»Åhjo, det behöfs det nog, det», menade länsmannen.

»Hvad då?»

»Mitt samtycke, förstås.»

Alla tre sågo på hvarandra en stund. Derpå utbrast Antti:

»Karlen har bestämdt blifvit galen.»

Dessa tvärsäkra ord retade länsmannen.

»Jag galen», utropade han ilsket. »Nej du, jag är inte galen.»

»Det tycks åtminstone så.»

»Ja, inte är han riktigt klok», sade Wappu med öfvertygande stämma.

»Det skall jag nog visa er», skrek rättvisans handhafvare och lade ena handen på Anttis skuldra; »jag vill . . .»

»Inte bryr jag mig om hvad du vill», röt den gamle björnjägaren till och gaf länsmannen en så häftig knuff för bröstet, att denne i ett nu vände båda benen i vädret. »Der ser du hvad jag vill!»

Skummande af raseri sprang länsmannen upp.

»Vänta ni», skrek han; »detta ska' ni dyrt få betala.»

Med dessa ord satte han en liten pipa till läpparne och lät höra en gäll hvissling. Ljudet af den hade knappt borttonat då underofficeren och soldaten kommo springande af alla krafter. Anna varseblef dem först.

»Se der, far», ropade hon; »nu får du akta dig.»

»Ja, hvad sa' jag», skrek Wappu. »Är inte den skurken i komplott med fienden, så vill jag aldrig mera vara en ärlig människa!»

Antti hade ögonblickligen uppfattat det obehagliga i sin ställning. Snabbtänkt som han var, fattade han genast sitt beslut.

Sedan han bokstafligen föst in hustrun och dottren i pörtet, gick han sjelf efter och tillbommade den låga dörren inifrån. När detta var gjordt, öppnade han luckan för en liten glugg på sidan om dörren och stack ut den grofva studsaren, samt tog sigte på länsmannen.

»Hör du», sade han derpå lugnt. »Nu har jag sett att du är en usling och förrädare och med sådane har jag aldrig förbarmande. Nå, rör dig ej ur fläcken, ty vid minsta försök att fly undan, har du en kula i dig. Under alla de år jag jagat björnar och andra rofdjur, har min kula aldrig förfelat sitt mål. Aldrig heller har jag svikit mitt ord, och när jag nu svär heligt på, att denna kula kommer att jagas genom din skalle så framt du tar ett enda steg fram eller tillbaka, så beror det nu på dig sjelf om du skall lefva längre eller ej.»

Sådan utgång hade icke länsmannen väntat sig. Han stod icke mer än omkring fem alnar från pörtet och hade midt emot sitt bröst den mörka studsarmynningen, som obevekligt stirrade mot honom med sitt enda, fruktansvärda öga. Det var en lika obehaglig ställning som nyss framför björnen, ja, till och med ännu obehagligare, så mycket mera som han allt för väl visste att den gamle björnjägaren icke var att leka med då han blef uppretad.

De båda ryssarne hade emellertid hunnit fram. Då underofficeren blef varse Antti och dennes studsarmynning i gluggen, gjorde han sig i ordning att skjuta.

»Jaha», skrek Antti, »skjut du på mig; du skjuter nog bom, det är jag säker på. Min skottafla är dock inte så svår att träffa, det skall jag visa er.»

Länsmannen skrek i ångesten till underofficeren att han icke skulle skjuta, och det lyckades honom slutligen att medelst tecken gifva sin farliga belägenhet tillkänna.

»Hör du, far», hviskade Wappu bakom den gamle, »om jag skulle knäppa ryssen med den andra studsaren.»

»Nej, låt bli det, vi...»

Antti hann inte tala till punkt förr än Wappu gjort allvar af sin hotelse. Vrålände vältrade sig underofficeren i sitt blod. Soldaten flydde hals öfver hufvud åt Paa-vola till.

Wappus skott gjorde gubben Antti nästan vimmelkantig. Under den förvirring, som i följd deraf uppstod inne i pörtet, glömde han för några sekunder bort länsmannen. När denne såg att studsarmynningen, hvilken han städse betraktade med samma dödliga fasa som han förut sett på björnen, fördes åt sidan, tog han instinktmässigt ett språng närmare dörren. Derefter kilade han rundt pörtet och in i skogen bakom detsamma. Rättvisans tjenare var äfven denna gång räddad från döden.

Då han kommit så långt ifrån pörtet, att han icke såg den minsta skymt af detsamma, stannade han. Bröstat häfde sig våldsamt och andedrägten strömmade som vädret i en blåsbälg.

»Han skulle nog hållit ord», pustade han och sjönk halft medvetlös ned på marken. Puh, det var förskräckligt. Hvert skall jag fly! Döden hotar mig hvert jag kommer.»

Men plötsligt sprang han upp. Ådrorna i hans panna svälde ut och han knöt våldsamt händerna mot det håll, der Anttis pörte var beläget.

»Förbannad vare du», skrek han med hes stämma. »Jag skall, jag måste hämnas!»

Med dessa ord skyndade han det fortaste han kunde mot sitt hem. Ditkommen dignade han magtlös ned på trappan och låg der grubblande då kapten Konoffski infann sig.

»Hvad har hänt?» sporde denne.

Sedan länsmannen hemtat sig från den förskräckelse, i hvilken björnen och Anttis studsare försatt honom, omtalade han alla de motigheter han varit utsatt för, och slutade spetsigt nog med dessa ord:

»Den gamle björnskytten yttrade till slut, att han skulle gå till general Rajewski och omtala allt, och han sade att generalen nog skulle vara så menskelig, att han lät straffa...»

»Tig», dundrade kaptenen, som icke kunde genomskåda länsmannens fint; »generalen befattar sig inte med dylika småsaker. Hvar bor den der björnjägaren?»

Länsmannen nämnde platsen.

»Godt», sade kapten Konoffski under det ett drag af grymhet spelade kring hans läppar. »Jag skall nog lära den gamle jägaren att veta hvad hans frid tillhör.»

Länsmannen hade vunnit sin afsigt, ty länge dröjde det icke förr än den ryske kaptenen var med hela sin styrka, femtio man, på marsch till Antti Kengos pörte.

Några dagar före ofvan beskrifna händelser var general Rajewski vid så dåligt lynne som han icke varit på länge. Uppretad öfver de oupphörliga motgångarne gick han med snabba steg fram och tillbaka i den bostad han tagit vid Tammerfors' torg. Härifrån hade han en storartad utsigt så väl öfver Näsijärvi, som öfver Pyhäjärvi och de forsar, som förbinda de båda stora sjöarne med hvarandra.

Gång efter annan stannade han vid fönstret och såg ut öfver nejden. För icke så länge sedan kom han till detta land med en här, som icke rönt någon nämnvärd tillstymmelse till motstånd. Med en lätthet som förvånade honom dref han undan sina motståndare allt längre upp mot norden, och redan hägrade den skönaste seger för hans öga, då slagtingen vid Siikajoki med ens afgjorde detta års fälttåg.

Dag efter dag måste han derefter lemna det land som han förut satt sig i besittning af. Finnarnes segrar vid Revolaks och Alavo voro spikar i hans likkista, och han kände sig till och med illamående då han tänkte derpå.

Men icke nog härmed. Rundt omkring honom sammanrotade sig landtbefolkningen och gjorde honom all

upptänklig skada. Hans lifsmedelsforor bortsnappades eller uppbrändes, hans ströfkårer nedhöggos eller tillfångatogos.

Och allt detta hade skett inom en jämförelsevis kort tidrymd.

Nästan hvarje dag fick han påminnelser af sina officerare om huru illa det var bestäldt med tillståndet i hans armé, och nästan hvarje timme på dagen såg han af svält utmerglade soldater ragla förbi hans bostad.

Han skref bref på bref till Petersburg med anhållan om hjälp. Somliga lemnades obesvarade, andra besvarades, men största delen af dem uppsnappades af finska ströfkårer.

Så mycket kunde icke gubben Rajewski tåla utan att hans förut jemna och glada humör led svårt afbräck. Han blef knarrig och frånstötande för sina egna närmaste, och detta gjorde naturligtvis att de småningom drogo sig tillbaka, så att generalen slutligen fick gå för sig sjelf alldeles som en enstöring.

Under det han stod och tittade ut öfver Näsijärvis småkrusiga yta, der ett och annat segel skymtade fram och försvann likt en glänsande svan, anmälde postkarlen att en officer nödvändigt ville tala med honom.

»Hvem är det?» sporde Rajewski. För sig sjelf mumlade han: »Jag anar en olycka igen. Låt honom komma in», fortfor han, utan att taga sina ögon från vattenytan.

Officeren hade redan en lång stund stått vid dörren då Rajewski vände sig om. Vid den första blick han kastade på den unge mannens sorgbundna anlete, utbrast han:

»Nu kommer väl ni med en jobspost igen?»

»Herr general, jag har...»

»Ingen annan, menar ni? Nej, det kan jag tro», afbröt Rajewski och började mäta det ganska stora rummet med långa steg, allt under det han ref sig i hufvudet. »Nu för tiden unnar man mig inte ens matro bara för ledsamma underrättelsers skull. Nå, hvad har ni att förkunna?» fortfor han och stannade framför den unge officeren, på hvilken han starrbligade som om han velat

genomborra honom med sina skarpa blickar. »Fram med hvad ni har på hjertat, om det än är den värsta underrättelse jag fått i alla mina dagar!»

»Den lifsmedelsfora som i förgår afgick från Tavastehus är...»

»Ja, fortsättningen kan jag förut», afbröt Rajewski. »Det qvittar mig lika hvar den togs bort, ty borta är den, det är naturligt. Har ni flera dylika underrättelser, så fram med dem. Jag börjar nu snart att bli van dervid.»

»En kurir från Petersburg, har...»

»Också bortsnappats, förmodar jag. Nå ja, det är ingenting nytt! Mera, mera!»

»Det är allt hvad jag har att berätta.»

»Då kan ni gå. Längre dröjer det naturligtvis inte för än en annan kommer i samma ärende som ni.»

Och det dröjde inte heller många timmar för än Rajewski fick en ännu svårare underrättelse.

Han satt nemligen vid sin aftonmåltid tillsammans med ett par af sina närmaste officerare. Samtalet, som till en början rört sig kring allvarsamma ämnen, antog småningom en muntrare karakter, och snart ljöd den ena skrattsalfvan efter den andra genom salen. Allt tvång var med ens bannlyst. På de ryske officerarnes anleten syntes det som om de nyligen kommit från en seger och ej voro så godt som innestängde. Den ena muntra visan efter den andra sjöngs och slutligen blef den annars så trumpne Rajewski sjelfva glädtheten.

»Mine herrar», utbrast han och höjde den fyllda vinbägaren, »en skål för Klingspors nederlag!»

»Ja, ja, en skål för svenskarnes nederlag», ljöd det i korus. »Mätte de förintas!»

Skålen dracks under jubel och Rajewski sjelf var den förste att dricka den i botten. Nederlagen vid Siikajoki, Revolaks och Alavo voro glömda, man drömde endast om segrar, och qvällen var redan mer än halfgängen då ruset började göra sitt inflytande på de ryske officerarne.

I det ögonblick då glädjen stod högst i tak, slogs dörren upp och en officer störtade in. Det var samme

officer som kort förut gifvit Rajewski de dåliga under-
rättelserna. Generalen kände genast igen honom.

»Hvad», skrek han och reste sig med möda från
sin plats, »kommer ni igen med ... med ...»

»Herr general», svarade officeren lugnt och såg på
generalen med allvarsam blick, »en ny och större fara
hotar. Finnarne äro öfver oss!»

Officerens kallblodighet invercade så mycket på de
festande ryssarne, att de med ens blefvo alldeles nyktre.
Det lilla uttrycket »finnarne äro öfver oss» hade större
verkan än hundratals kanonskott. Rajewski var den
förste som sprang upp.

»Hvad säger ni?» skrek han och famlade efter ett
par på bordet liggande pistoler.

»Vi äro öfverfallne», upprepade officeren med klang-
lös stämma, »öfverfallne både från sjö- och landsidan.»

»Det är omöjligt!»

»Nå, se sjelf!»

Rajewski sprang fram till fönstret. Rundt kring
Tammerfors brunno byar och gårdar och på Näsijärvis
yta syntes i den temligen ljusa natten båtar röra sig
fram och tillbaka. När generalen en stund åsett detta,
kom han först till klarhet om att officeren talat sanning.

Gästabudet afbröts och en kort stund derefter var
Rajewski i spetsen för sina trupper färdig att möta an-
griparne.

Och hvilka voro väl de djerfve som vågade an-
gripa honom? Roth och Spof. Tillsammans hade desse
båda djerfve partigångare uppgjort planen att om natten
öfverrumpla den ryske befälhafvaren. Planen var fullt
värdig desse oföfvägne bussar; de voro också ej för ro
skull björneborgare.

Roth anföll från landsidan, Spof från sjösidan. Den
före trängde fram ända till staden, men der mötte han
ett så ihärdigt motstånd, att han efter en kort, men häf-
tig fäktning måste retirera, sedan han likväl tillfogat
ryssarne en icke så ringa skada. Två af deras i stadens
ytterkant liggande förrådsmagasin voro uppbrända och
inmot ett halft hundra soldater nedgjorde.

Förgäfvdes gjorde Kulneff sina mest vågade anfall mot Roths lilla skara; de långa björneborgska bajonetterne höllo honom på vederbörligt afstånd och med lång näsa måste han vända tillbaka.

Spof hade bättre lycka. Gynnad af halfmörkret lyckades det honom att framtränga ända till brohufvudet. Roddarne hade fått befallning att vara så försigtige som möjligt, på det företaget icke skulle röjas i förtid.

Väbeln hade tre båtar med sig. Sjelf var han i den främste. Bland den lilla flottiljens hela besättning fans icke en enda som ej kände till passagen. Nästan hälften deraf hade till och med i barnaåren lekt på Tammerfors' gator och i dess omnejd.

»Se der», hviskade en undersätsig bonddräng till en annan, under det han pekade uppåt staden, der flere ljus glimmade fram, »ser du skenet der till venster om kyrkan? Der bor mor min. Gumman vet inte att jag är med här. Tänk hvad hon skall bli glad när hon får träffa mig, för det är naturligt att vi ska' köra bort ryssen, eller hur?»

»Ja visst ska' vi det», svarade grannen tvärsäkert. »Och när vi ha Spofven med oss, så måste vi gå framåt.»

»Det är rätt, pojkar», inföll gubben Stål. »Stå bara på er, så är det ingen fara!»

Spof hade hört dessa samtal och han gladdes deråt, ty han visste att segern icke kunde vara tvifvelaktig med sådana tänkesätt hos folket.

Från sin plats i barkassens förstäf hade han ständigt utkik och aldrig tröttnade han att öfvervaka sitt folk. Båtarna voro nästan inpå bryggan, då ett buller inifrån staden manade Spof att iakttaga ännu större försigtighet. Bullret tilltog mer och mer och snart kunde finnarne ana orsaken dertill. De taktmessiga stegen af marscherande linietrupper, kosackhästarnes frustande och dånet af framrullande kanonvagnar sade dem tydligt att något afgörande var på färde.

»Skulle de kanske vara stadda på återtåg», mumlade Spof för sig sjelf och en stråle af glad förtröstan syntes i hans ögon.

Ett skott vester om staden blef det svar han fick. Från den ryska posteringen svarades på samma sätt och snart var skottvexlingen i full gång.

»Aha, det är Roth, som hunnit fram», utropade Spof glad. »Gå på då, gossar!»

Han hade knappt fått sista ordet öfver läpparne, då en liten afdelning ryske soldater med stormsteg ryckte ned på bryggan. Spof kunde icke längre dölja sig. En full salfva från båtarne kom den ryska afdelningen att studsas.

Men inom några ögonblick hade den erhållit förstärkning. De finnar som redan börjat klättra upp på bryggan blefvo tillbakadrifne igen. Bland dem fans också den ofvan nämnde bonddrängen, som hade sin mor boende i staden. En kolfstöt för pannan slungade honom ned mellan två af båtarne. I villervallan och halfmörkret såg ingen till honom, hvadan han drunknade. Den gamla modren fick ej glädja sig mera åt hans åsyn.

Spof hade sjelf lyckats komma upp på bryggan. Bakom honom stodo gamle Stål och ytterligare tre andre handfaste bussar. De uppehöll en lång stund de påträngande ryssarne, och det såg till en början ut som om det djerfva vågstycket skulle lyckas.

Men då Spof, som redan lagt tre ryssar till marken, hyste det bästa hoppet, försvann det. De ryska leden öppnade sig plötsligt och en officer sprängde fram mellan dem. Bakefter honom hördes rasslet af tvenne kanonvagnar, som med ilande fart kördes ned till bryggan.

»Generalen, generalen!» skriade moskoviterne när officeren blef synlig, och nytt mod ingöts dermed hos dem.

Ryttaren var Rajewski, som från det glada gästabudet hade måst kasta sig in i stridshvimlet. Både med ord och handling uppmuntrade den gamle krigaren sitt folk. Leden slöto sig efter honom och med ännu större kraft bröt afdelningen längre ned på bryggan, der flere af båtbesättningen samlat sig omkring Spof.

Men hur tappert finnarne än kämpade, måste de ändock vika för öfvermagten. Några hade fallit, resten skyndade sig att hoppa ned i båtarne igen. I trängseln

och villervallan hoppade en del af dem rakt i vattnet, men de blefvo dock genast uppdragne.

Då Spof, som var sist på bryggan, ändtligen skulle följa de sina, kände han en flåsande, varm andedrägt bakom sig. Den kom från Rajewskis häst.

»Gif dig, eller är du dödens rof», skrek generalen och höjde en pistol, hvars silfverbeslag glittrade mot elden från handgevären. »Gif dig!»

Till svar höjde Spof sin värja. Hur han slog visste han knappt. Dock kände han att klingan mötte ett hårdt föremål; derpå hördes det som om något tungt skulle fallit ned i ena båten; en lång ramsa eder strömmade från generalens läppar, och innan den tappre väbelen hann tänka ens en half tanke, låg han afsvimmad på bottnen af den största farkosten. Just som han skulle värja sig mot Rajewskis angrepp, fick han en kolfstöt för bröstet på samma gång som generalens häst vid en vändning knuffade till honom med den verkan som blifvit nämnd.

Detta var Spofs räddning. Han skulle annars blifvit tillfångatagen eller dödad.

Anfallet hade blifvit tillbakaslaget ungefär samtidigt både till lands och sjös. Men så mycket godt hade det ändock med sig, att ryssarne från den stunden blefvo ännu mera modfälde och orolige. Rajewskis tanke på ett återtag längre söder ut stadfästes ännu mera der-efter. Dyster och grubblande red han tillbaka till sitt kvarter och fulla tjugufyra timmar gingo till ända utan att han visade sig, hvarken för soldaterna eller officerarne. Till och med den utanför hans bostad posterade soldaten visste icke om hans general var lefvande eller död.

När dagningen inbröt var den lilla spofska flottiljen på höjden af Birkkala och i full fart med att jaga fyra ryska båtar, som med all magt sträfvade tvärs öfver sjön i riktning mot Teisko.

Just som solen stack upp sin blodröda skifva öfver de östliga skogstopparne vaknade Spof upp från den dvala som så länge hållit honom fångslad.

Med en tung suck reste han sig upp på armbågen, såg sig en stund omkring och utbrast derpå:

»Hvar är jag?»

Stål, som troget hållit vakt vid Spofs sida, berättade nu huru striden aflupit och slutade med dessa ord:

»Se der är allt det byte vi fingo!»

Vid Spofs fötter låg en vacker dubbelpistol, hvars kolf var rikt inlagd med silfver.

»Aha», utbrast väbeln och hans ansigte ljusnade, »det är Rajewskis pistol. Det var med den han ämnade skjuta mig!»

»Just så», menade Stål; »jag såg både då ni slog till den, så att den flög ur generalens hand medan skottet brann af och kulan genomborrade en rysk soldat, och när den föll ned i båten tog jag vara på den. Det är er egendom, väbel.»

»Ett sällsynt vackert vapen», menade Spof och betraktade pistolen noga. »I stället för Rajewskis är den nu min.»

»Ja det är tvärsäkert, det», menade Stål. »Fullkomligt tvärsäkert.»

Jagten efter de ryske båtarne fortfor och slutade fram emot middagstiden dermed att en af dem blef tagen och en annan skjuten i sank. De två återstående lyckades att smyga sig undan mellan de utanför Teisko belägna holmarne och skären.

Då underrättelsen om Roths och Spofs djerfva anfall på Tammerfors hann fram till Adlercreutz, satt denne just i sällskap med Georg von Döbeln, björneborgarnes ryktbare chef, samt några andre finske och svenske hjeltar och pokulerade ifrigt allt under glada samtal.

Stämningen stod på höjdpunkten då dörren öppnades och en i dam inhöljd officer inträdde. Det var en kurir, som hade många saker att berätta. Det djerfva äfventyret vid Tammerfors gömde han till sist, efter som det var den bästa godbiten. När han slutat berättelsen härom, utbrast ett nästan ändlöst jubel bland de församlade. När detta ändtligen tystnat sade Adlercreutz:

»Kom hit och tag ett glas, fänrik, och skölj sedan ned dammet ur strupen. Mine herrar», fortfor han och höjde bågaren, »en skål för våra tappre underofficerare! Sannerligen vid Gud, om jag hade blott några hundra sådane och finge råda, skulle efter en månad inte en enda ryss finnas mera i Finland! Dricker ni inte skålen i botten för edra tappre bussar, Döbeln?» fortsatte han. »Jag tycker att de förtjena det.»

»Ja både det och mera till», svarade Döbeln och tömde bågaren ända till sista droppen, under det hans ögon blixtrade. »Skada bara att företaget icke blir så understödt som det borde. Klingspor har...»

Gamle Lode afbröt hans tal med dessa lugna ord:

»Nämn aldrig det namnet mera i min närvaro; jag blir sjuk och missmodig bara jag hör det.»

6.

Sedan Antti hemtat sig från den förskräckelse, som Wappus skott injagat hos honom, yttrade han i förebrående ton:

»Det der kunde du ha låtit vara ogjordt, Wappu!»

»Hvarför det då?»

»Förstår du inte hvad jag menar?»

»Nej, inte riktigt.»

»Men jag förstår det nog», inföll Anna. »Far menar att ryssarne ska' utkräfvu en svårare hämnd på oss för det vi dödat en af deras folk. Är det inte så, far?»

»Jo visst», svarade Antti bekymrad. »I motsatt fall kunde vi ha suttit temligen lugna för...»

»Lugna!» afbröt Wappu och slog i hop händerna.

»Lugna, sa' du!»

»Ja, just lugna», upprepade Antti buttert.

»Jo, det var ett ord, det. Jag vill inte ge två styfver därför! Är du så korttänkt, att du tror att vi kunnat vara lugna så länge den elemenskade länsmannen får ställa och styra här efter behag! Nej du, i den saken har du fullkomligt orätt. Det var dumt af dig, att *du* inte knäppte *honom*. Sanna du mina ord, att så länge han lefver få vi aldrig ro och fred i den här trakten; jaha, så är det.»

»Nå, du får väl ha rätt då», inföll Antti medgörligt. Mot björnar och vargar räddes han icke gå hvilken stund som helst, men han hade en gång för alla öppet försäkrat, att en pratsam käring var det värsta han visste. Derfor teg han hellre, såsom han också nu gjorde. Efter en stunds tystnad sade han dock:

»Hvad ska' vi nu göra?»

»Hvad . . . hvad . . . vet inte du det, som är karl, hur skall jag då kunna veta det?»

»Åhjo, fruntimmer bruka ha råd för allting.»

»Detta erkännande smickrade Wappu icke så litet. Hon blef helt blid till påseende och hade just ett förslag på tungan, då Anna i stället inföll:

»Vi ska' naturligtvis fly undan, det är klart.»

»Fly undan», utbrast Wappu och satte händerna morskt i sidan. »Nej, se det blir då inte af, kom i håg det!»

»Men, mor», sade den unga flickan, »om ryssen kommer hit för att hämnas, så äro ju våra lif i fara?»

»Nåja, så låt dem ta dem då», menade Wappu och gjorde en tvärknyck på nacken. »Men de skulle bara våga att sticka hit näsorna», fortfor hon och antog en martialisk hållning. »Vi ha två studsare; far och jag skjuta och du, Anna, laddar, och så blir det nog bra med den saken.»

»Men ni har glömt, mor, att de äro för många», vågade Anna invända.

»För många, för många! Jag ger tusan om de också vore hundratals», svarade den manhaftiga qvinnan; »dess lättare är det att träffa dem.»

»Anna, som ännu icke ville gifva efter, inföll nu:

»Men de skola kringrænna pörtet och . . .»

»Hvad för slag», ropade modren när dottren sjelf afbröt sitt tal.

»Bränna oss inne», ifylde Antti, som hittills låtit fruntimren gnabbas. »Det är så Anna menar och hon har nog rätt.»

»Ja det är klart att du skall hålla med flickan», inföll Wappu snäsigt. »Det har du alltid gjort.»

»Se så, gumma», inföll den gamle björnjägaren försonande. »Du måtte väl i Herrans namn ha ditt sunda förstånd i behåll och . . .»

»Jaså, du tror att jag förlorat det», afbröt Wappu spetsigt. »Åh nej, du, ännu vet jag både hvad jag säger och gör.»

»Visserligen, visserligen, men du har rasande svårt för att ta reson när du sätter dig på tvären. Emellertid blir det nu som Anna föreslagit. Gör dig i ordning, så begifva vi oss in i skogarne. Men skynda, ty tiden är knapp. Du vet sjelf att det inte är långt härifrån och till Paavola.»

»Jag går inte ur fläcken», bedyrade Wappu, ty när hon satte den sidan till, var hon en sannskyldig »Motvalls käring».

»Nå, gör som du vill då», svarade Antti lugnt. »Blif du hemma, så gå Anna och jag.»

Tonen i den gamle björnjägarens röst var på samma gång så bestämd och skarp, att den eljest så munviga Wappu nu fann för godt att tåga. Utan att yttra ett enda ord gick hon att ställa i ordning till flykten.

Men arbetet gick långsamt, ty det kändes så tungt att kanske för alltid nödgas lemna fädernehemmet, ty huru lågt och fattigt det än var, var det dock kärt. Mången gång söndertryckte Wappu en tår, som ville bana sig väg utför hennes kinder.

Antti Kengo laddade med största omsorg de båda studsarne, ty han kunde ju ej veta om han skulle träffa på björnar eller ryssar, och båda voro lika farlige. Krut- och hagelpungarne hängde han på den vanliga platsen

vid skinnbältet och så var han redo att börja den ovissa vandringen.

Under anstalterna till flykten hade emellertid solen redan börjat luta till sin nedgång. Foglarnes muntra sånger blefvo svagare, och såg man inåt skogen, syntes skuggorna der mera djupa än förut. En sval vind, aftonens följeslagare, började också att blåsa upp.

Slutligen var dock allt färdigt. Efter en lång blick på den enkla inredningen öppnade Antti dörren.

»Kom nu, och Gud vare med oss», sade han och satte ena foten utanför dörren.

Men fortare än den kommit dit drogs den tillbaka. En dödlik blekhet bredde sig öfver den gamle björnjägarens anlete och med dof stämma uttalade han dessa ödesdigra ord:

»Det är för sent.»

Mor och dotter trängdes om hvarandra vid dörren för att få se hvad det kunde vara som förorsakat detta utrop från mannens och fadrens läppar. De anade det nog, men hur det var, så ville de ändock se det med egna ögon.

Den syn som nu mötte dem, kom dem också att skälfva i alla leder.

På vägen som ledde fram till Paavola syntes en rysk trupp komma marscherande. Den styrde kosan rakt på pörtet. Ett stycke derifrån delade den sig och snart var Antti Kengos fattiga bostad omringad, han och hans fruntimmer afstängda från all flykt.

»Ja, nu finnes det ingen annan utväg för oss än att böja oss för öfvermagten», sade Antti dystert. »Gud hjelpe och beskydde oss!»

Och denna bön var nu sannerligen på sin plats.

Inom några minuter var pörtet omringadt. Kapten Konoffski gick rakt fram till Antti och satte en pistol för hans bröst.

Ett gemensamt anskri från Wappus och Annas läppar hindrade honom från att fullborda sin afsigt, som var att genast skjuta ned den gamle björnjägaren.

»Var det du som sköt underofficeren?» sporde rys-
sen strängt.

»Ja, det var det», svarade Antti och såg kaptenen
stint i ögonen utan att blinka.

»Nej», inföll Wappu, »det var jag.»

Kaptenen såg på henne några minuter. Derpå
drogos hans tjocka läppar till ett ironiskt leende, ett
vedervärdigt skratt hördes derefter och sedan han en
stund gifvit fritt lopp åt sin munterhet, sade han:

»Du skulle ha skjutit min underofficer, du! Så du
pratar! Men», fortfor han grymt, »det gör alldeles det-
samma *hvem* som sköt honom; gubben der skall ändock
dö. Men du, vackra flicka», fortsatte han och såg på
Anna med brinnande blickar, »du skall följa mig. Jag
har i Petersburg ett stort och vackert hus och der skall
du må som perla i guld. Vacker flicka, mycket vacker!»

Den förskrämda Anna hade dragit sig tillbaka ända
till dörren. Hennes afsigt var att skynda in och bomma
för ingången.

Men Konoffski hade upptäckt denna afsigt, och då
Anna vände sig om för att fullborda den, ilade han
skyndsamt mellan henne och dörren.

»Inte dit», sade han grinande och slog ena armen
om Annas lif. »I ett så eländigt hål skall du aldrig
behöfva bo!»

Han hade knappt hunnit uttala sista ordet då ett
väldigt slag af Anttis grofva näfve kastade honom till
marken.

»En finsk flicka är mycket för god åt en sådan
som du är», skrek han uppretad. Samtidigt höjde han
också studsaren och ämnade jaga en kula genom den
på marken sprattlande kaptenen. Men hans afsigt hin-
drades i tid deraf att en flock ryske soldater kastade
sig öfver honom.

Hugg och slag mättades åt den olycklige fadren,
som endast velat försvara sitt barn, och säkerligen skulle
han fallit ett blodigt offer för deras raseri, om icke
Wappu och Anna i rätt tid betäckt honom med sina
kroppar. Äfven de båda qvinnorna fingo nu uppbara

åtskilliga slängar, men de brydde sig icke derom, blott fadren blefve skyddad för vidare misshandling.

Kapten Konoffski hade under tiden rest sig upp, frågande af raseri.

»Stick igenom honom, så att han blir som ett säll!» skrek den ilske ryssen. »Hör ni inte! Bort med qvinnorna!»

Soldaterna lydde. Wappu och Anna sletos bort oaktadt alla deras böner och jammerskri och ehuru de med all magt försökte att hålla sig fast i Anttis kläder. Med våld släpades de bort under de råaste eder och benämningar af knektarne.

Hur groft misshandlad Antti än var, hade han likväl nog krafter att resa sig upp. Ögonen gnistrade af raseri, ådrorna i pannan svälde och fingrarne knöto sig våldsamt om studsaren, den han icke släppte då han öfvermannades.

»Fege uslingar», skrek han med af raseri skälvande stämma, »är det så I behandlen . . .»

Han talade ej till punkt, utan rusade i stället förbi Konoffski och fram till pörtdörren. Här fattade han posto och hela dörröppningen skymdes af hans gestalt.

Ryssarne studsade till en början, men slutligen hemtade de sig från den första öfverraskningen och störtade mangrant mot pörtet.

Antti hade fattat studsaren i pipan, sedan han afskjutit den kula som fans deri, och detta sitt vapen beagnade han med en sådan fördel, att en vall af döde och sårade hopades upp framför honom.

Konoffski ordentligt rasade. Ett envisare motstånd hade han aldrig varit ute för. Två gånger försökte han sjelf att drifva in Antti i pörtet, men båda gångerna var det han som drefs tillbaka, sista gången med blodig panna. Anttis studsarkolf hade nämligen snuddat vid hans hufvud och tillfogat honom en skrâma, som gick ända från venstra ögat och ned till hakan. Blödande och svärjande måste han draga sig tillbaka.

Hur stark Antti Kengo än var, måste dock hans krafter till slut förslappas. Det sista slaget gaf en röd-

skäggig moskovit respass till evigheten, men ögonblicket derefter störtade också den gamle björnjägaren blödande ned i pörtdörren. Hans sista ord voro dessa:

»Gud bevare hustru och barn!»

Mera fick han ej tala i detta lifvet. Uppmanade af Konoffski, som ändtligen vaknat från det medvetlösa tillstånd, i hvilket Anttis kraftfulla slängar försatt honom, störtade sig hela den ryska flocken med vilddjursraseri öfver den värlöse, och innan många minuter voro förgångna var den gamle björnjägaren blott en oformlig och liflös massa. Knytnäfvar, hälar, bajonetter och knifvar hade gjort honom så oigenkännelig, att den, som ej sett uppträdet, icke skulle kunnat säga att det var lemnigarna efter en mensklig varelse, som söndersargades.

Vaktade af fyra knektar, som oupphörligt hotade dem med döden, lågo Wappu och Anna på knappt tio alnars afstånd från pörtet. De kunde således se hvad som öfvergick maken och fadren. Flere gånger svimmade de, men vaknade åter, och då Antti utandades sin sista suck, voro de vid full sans.

»Nu vet du, Anna, hvad vi ha att vänta», sade Wappu och reste sig upp från sin liggande ställning. »Må vi bedja Gud bevara alla människor från att råka i händerna på sådana.»

»Ja, mor», svarade Anna utan att bry sig om de ryske knektarnes hotande rörelser, »det är också fege ryssar. En svensk eller en finne skulle ej ha varit så låg, att han misshandlat en värlös man.»

En af de ryske soldaterna satte bajonetten framför Annas bröst.

»Ja, stöt till du», ropade den unga flickan; »du vet inte bättre.»

Och utan tvifvel skulle Anna ha fallit ett offer för sin sanningskärlek, om icke kapten Konoffski i detsamma hejdat soldatens redan lyfta arm.

»Hvad var det du sade?» utropade Konoffski.

Anna upprepade sina ord.

»Det är endast din skönhet som räddat dig», sade kaptenen. »Du skall bli min hustru.»

Anna vände sig med vänjelse bort från ryssen. Konoffski såg detta och hans ögon glödde af hämndlust.

»Du skall ändock bli min!» skrek han.

Anna teg fortfarande.

»Herre», sade Wappu och sträckte sina händer upp till kaptenen, »du har väl nu hämnats nog. Låt oss vara i fred.»

»Tig», befallde Konoffski och stampade i marken.

»Tig, annars får du gå samma väg.»

»Ja, väl vore det», svarade Wappu, under det klara tårar stodo i hennes ögon. »Men det är sant», fortfor hon och torkade bort tårarne med afviga handen, »min far sade en gång att man aldrig skall tala med en ryss om medlidande, och min far hade nog rätt, han.»

En annan än Konoffski skulle ha rörts af den fattiga kvinnans ord, men den ryske kaptenen gjorde det icke. Med ett hånleende, som ytterligare förskräckte både mor och dotter, sade han till de omkring stående knektarne, hvilka, följande sin anförarens exempel, på alla upptänkliga sätt med ord och åtbörder hånade de olyckliga:

»Kör bort den gamla käringen, endast henne!»

Äfven nu lydde knektarne blindt. Oaktadt det vildaste motstånd blef Wappu upplyft och bortburen ett godt stycke inåt skogen. Några andre soldater togo på kaptenens befallning Anna emellan sig, och sedan eldbränder blifvit inkastade i pörtet, så att det inom kort stund stod i ljusan låga, anträdde tåget ned till stranden.

Största delen af truppen hemskickades till Tammerfors och med endast tio man gick Konoffski om bord på en barkass, som längs stranden följt hans rörelser till lands.

Just som båten skulle lägga ifrån stranden, kom en person springande med andan i halsen. Det var länsmannen.

»Tag mig med, tag mig med!» skrek han, under det dödsängesten stod att läsa i hans ansigte.

Han fick komma med i båten. Men knappt var denna ett par alnar från land förr än en ny uppenbarelse visade sig.

Denna uppenbarelse var Annas mor, som skyndat efter sina plågoandar för att få reda på döttern.

När Konoffski fick se henne, glödde hans ögon af vildhet och han ropade med hög stämma:

»Gif käringen en minnesbeta, så att hon ej vidare besvärar oss!»

Sagdt och gjordt. En jägare lade muskötten till ögat, och då Wappu gråtande och bedjande sprang ut i vattnet, träffades hon af en kula midt i bröstet. Vattnet blef hennes graf.

Men på barkassens botten låg Anna medvetlös. Hon visste således ingenting om modrens sorgliga slut.

7.

Efter denna långa afvikning återknyta vi berättelsens tråd.

När den ryska barkassen sjönk vid Käringholmen, var länsmannen den förste som sprang ut i vattnet, och det ehuru han icke var det ringaste simkunnig. Men han hade flere gånger varit vid nämnde holme och kände för den skull till densamma.

Efter honom följde kaptenen och derpå de tvenne knektar som buro Anna.

Länsmannen hade icke gått många steg förr än han snafvade och föll på näsan.

»Låt honom ligg», sade Konoffski kallt, »så äro vi af med honom.»

Men det finnes ett ordspråk som säger, att ondt krut inte förgås så lätt, och detta ordspråk besannades på den skurkaktige länsmannen. Till sin meritförteckning hade han också att lägga en ovanlig bragd. Han hade nemligen ett par år före krigets utbrott varit auktionsförträttare och i följd deraf haft stora penningsum-

mor om hand. Dessa hade han förskingrat och derefter gjort cession, hvarigenom många människor bringats i elände. Det var därför starkt fråga om hans afsättning, men som han var mjuk i ryggen och hal i tungan (och det ska' alla länsmän kunna vara), så fick han behålla platsen och öka på sitt syndaregister.

Flåsande och spottande vatten åt alla sidor kraf-lade han sig ädntligen upp på stranden. Men der vände honom ett nytt missöde. Just som han satte foten på den fina sanden, kom en kula från den finska barkassen och snuddade vid hans hufvud. Denne värdige rättvisans tjänare vände åter igen benen i vädret och låg en lång stund alldeles utan medvetande.

»Låt kräket ligga», skrek Konoffski, då en soldat ville hjälpa upp honom. »Vi ha ju ingenting med honom att skaffa.»

De finska kulorna började slutligen hvina allt för hett kring länsmannens öron. Han vaknade till medvetande igen och satte sig upp just som den siste ryssen försvann i strandbuskarne. Ensam låg han på stranden, en skottafila för de sjungande kulorna. Ångesten gaf honom krafter. Utan att besinna sig länge började han att krypa på händer och fötter uppåt stranden och slutligen kom han i skydd af buskarne. Nästan utmattad af ansträngningarna sjönk han ned ett par alnar från kapten Konoffski.

»Nå, hur står det till?» hånade kaptenen.

Länsmannen svarade icke.

»Jag ser att ni mår illa», fortfor kaptenen i samma tonart.

Icke heller nu fick han något svar. Blott ett stönande läte och den förskräckte rättvisans tjänare sjönk pustande ned med hufvudet mot en mossig sten.

Den finska barkassen hade, såsom vi veta, kommit fram till Käringsholmen; dess besättning hade landstigit och anfallet på den ryska linien var redan gjort.

»Upp nu», skrek Konoffski och ryckte länsmannen i håret. »Upp, så vida du inte vill...»

Han behöfde ej tala till punkt. Länsmannen hade redan förstått hvad det var frågan om.

»Hvar är flickan?» skrek han och knöt händerna mot Konoffski.

»Hvilken flicka?»

»Anna Kengo, vet jag.»

»Hvad rör det dig? Flickan är min. Nu har du besked.»

Länsmannen var ej längre mächtig sig sjelf. Med ett enda språng var han ryssen på lifvet och grep tag om hans strupe.

De båda kämpande föllo omkull. Soldaterna hade nog att göra med att freda sig för de påträngande björneborgarne. De kunde således ej komma sin befälhafvare till hjälp.

»Hvar är flickan?» skrek länsmannen å nyo och släppte icke sitt tag om Konoffskis strupe. »Säger du det inte genast, så klämmer jag till.»

Kaptenen försökte tala, men länsmannens fingrar sutto för hårdt om hans strupe. Han gaf därför ett tecken, som länsmannen begrep. Taget kring strupen slappades något.

Först en lång suck ur den pinade Konoffskis bröst, derpå en våldsamt rörelse och några ögonblick derefter var det länsmannen som låg under.

»Flickan», hånade kaptenen och grinade vedervärdigt. »Hvad vill du med henne?»

»Släpp mig», stönade länsmannen.

»Nej», svarade Konoffski.

»Släpp mig», hväste länsmannen. »Släpp mig!»

Det enda svar han fick var ett hånfullt grin.

»Flickan», sade kaptenen för att göra länsmannens qual ännu längre och svårare, »flickan är i mina händer och det skall hon också bli.»

Då länsmannen hörde dessa ord, gjorde han en våldsam rörelse för att skaka af sig ryssen. Men Konoffski hade allt för kraftigt tag för att släppa. Han fortfor:

»Flickan skall följa mig till Petersburg och...»

»Qväf mig inte», hväste länsmannen.

»Och der skall hon bli min», fortsatte ryssen lika hänfullt, »Inte får du henne, inte.»

»Släpp mig», hväste länsmannen å nyö.

»Var lugn, du», inföll ryssen och klämde till så att länsmannens ansigte började antaga en svartblå färg. »Du behöfver snart inte mera någon flicka. Du kan inte tro hvad hon är vacker», fortfor han och grinade på det afskyvärdaste sätt mot sitt offer. »Hon skall bli en af de vackraste perlorna i Petersburg. Alla grannlåter skall jag smycka ut henne med; hon skall bada sig i guld, äta på guldfat och bli förestäld de förnämsta familjerna. Nu har du hört det; bered dig nu till döden.»

Finnarne hade emellertid drifvit ryssarne från de yttersta buskarne. Fot för fot eröfrade de marken. Den var dyrköpt, men så mycket ärorikare skulle segern blifva.

Striden, det vill säga handgemänget, närmade sig de båda rivalerne, länsmannen och den ryske kaptenen, allt mera. De hvarken hörde eller sågo någonting af densamma, så upptagne voro de af hvarandra.

»Nåd, nåd!» stönade ändtligen länsmannen.

»Jaså, du beqvämar dig dertill», jublade ryssen.

»Nåd, nåd!»

»Nej, ingen nåd! Dö som en hund!»

Länsmannen hade lyckats få ena benet fritt. Med de krafter, som återstodo honom, satte han detta mot Konoffskis midja och sparkade till. Kaptenen var oförberedd på detta anfall och släppte sitt tag om offrets strupe.

För andra gången hade scenen förändrats. Nu var det åter igen länsmannen som låg öfver.

»Skall du nu resa till Petersburg?» hväste han. »Nej, till helvetet skall du resa, det är säkert!»

Konoffski försökte ropa, men länsmannens nufve sammansnörde hans strupe; blott oartikulerade ljud kommo ut från den.

»En vacker flicka, inte sant», hånade länsmannen. »Skall hon inte må som perla i guld?»

Konoffski svarade ej. Han gjorde en svag rörelse för att afkasta sin fiende, men det var förgäfvets. Hans strupe kvarhölls som i ett skrufstäd.

Nu var det han som bad:

»Nåd, nåd!»

»Ha, ha!» skrattade länsmannen hånfullt. »Nej, ingen nåd. Dö som en hund! Jag upprepar endast dina egna ord.»

Han tryckte till. Kaptenens ansigte blef svartblått och ögonen trängde ut ur sina hålor. Under länsmannens tag uppgaf han andan.

Redan vid landstigningens början hade Anna på Konoffskis befallning blifvit förd ett godt stycke inåt holmen.

De båda knektarne nedlade henne mellan ett par buskar.

»Hvad tror du att kaptenen skall göra med henne?» sade den ene knekten.

»Hvad vet jag», svarade den andre.

»Men jag vet det», menade den förste.

»Nå, hvad skall han göra, då?»

»Taga henne till sin hustru.»

»Han har ju en sådan i Petersburg.»

De båda knektarne sågo en stund på hvarandra. Derpå föllo de båda i ett så högljudt skratt, att Anna vaknade dervid.

»Hvar är jag», stönade hon och reste sig upp, men vid åsynen af de båda knektarne slog hon händerna för ansigtet och började gråta.

»Hvar du är», utbrast den förste knekten. »Ja, det vet jag samnerligen inte sjelf.»

»Och det rör oss inte heller», svarade den andre.

»Jo, nu vet jag», fortfor den förste. »Du skall bli en förnäm dam i Petersburg.»

Anna såg på talaren utan att svara.

»Jaså, du tror mig inte», fortfor han. »Fråga kaptenen.»

»Far, mor!» klagade den unga flickan och vred händerna, »hvar ä' ni?»

Soldaterna skrattade. Dessa halft förvildade barbarer hade inga menskliga känslor.

»Se så», utbrast slutligen den förste, »var lugn nu, så kommer du att må godt sedan.»

Anna ryckte till då hon hörde dessa hånfulla ord.

»Låt mig gå», bad hon.

Soldaterna betraktade hvarandra, liksom hade de icke begripit hvad hon sagt.

Men Anna, som tog denna deras tystnad för ett medgifvande, fortför:

»Låt mig gå!»

»Hvarthän? sporde den andre knekten.

»Hem.»

Soldaterna skrattade.

»Det får du fråga kaptenen om», sade den förste.

»Det är han som befaller öfver både dig och oss.»

»Var det han som lät döda far?»

Knektarne svarade icke ett enda ord.

»Svara mig», fortför Anna med feberaktig otålighet. »Var det han?»

»Hvem skulle det annars vara?»

I dessa ögonblick stod hela den rysliga tilldragelsen klar och tydlig för den unga flickans minne och hon begynte att gråta så våldsamt, att till och med de råe knektarne rördes deraf.

»Det är allt synd om henne ändå», sade den förste knekten.

»Tycker du det?» sporde den andre gäckande.»

»Ja, för att tala sanningen, så gör jag det.»

Den andre knekten såg sig försigtigt omkring. Derpå sade han:

»Akta dig för att säga det så att någon hör det.

Det kunde bekomma dig illa.»

»Ja, vid Sanct Michaël, du har rätt!»

Det sista ordet hade knappt hunnit öfver soldatens läppar då han plötsligen fann sig kullkastad och en bajonett blixtrade framför hans ögon.

»Ligg stilla», röt en grof stämman, »annars är du dödens man!»

Samma öde fick också den andre knekten. Anna störtade upp och kastade sig gråtande i en ung mans armar under utropet:

»Pekka, Pekka!»

8.

Sida vid sida följdes Pekka och Stål, och de hade ett ganska godt stöd i hvarandra.

»Tror ni att det var Anna som var med i den ryska barkassen?» frågade Pekka oroligt.

»Utan tvifvel var det hon.»

»Då är det allt ute med henne», mumlade Pekka bekymrad.

»Åh, tro inte det. Flickan är rask och nog har hon försvarat sig alltid. Du vet sjelf hur hon affärdat länsmanen.»

»Ja, den tokstollen, han fick då riktigt besked», inföll Pekka under det hans läppar drogos till ett leende. »Inte tror jag att han friar en gång till.»

»Nej, det låter han allt bli.»

Stål och Pekka voro nu framme vid strandbuskarne och möttes der af tre ryske jägare.

»Tag du den ene, så tar jag de två andre», menade Stål.

»Två. Inte rår ni på dem, inte.»

»Det skall jag nog visa dig.»

Med dessa ord slungade gubben Stål en stor sten, som han upptagit nere vid sjökanten, rakt i skallen på den ene ryssen. Slaget var så väl måttadt och så kraftigt, att moskoviten störtade till marken.

Ögonblicket derpå rände Stål på den andre och affärdade honom med ett kraftigt kolfslag. Samma framgång hade äfven Pekka till en början. Hans motståndare, som var både större och starkare än de som fallit

för Ståls hand, gjorde visserligen segare motstånd, men äfven han måste snart bita i gräset.

»Så der ja», utbrast Stål och sträckte på sig, »det var tre, det. Nu ha vi väl...»

Fem andre ryssar syntes i detsamma bakom buskarne.

»Jag tror att ryssar växa på träd på Kåringholmen», utbrast Stål, både förvånad, snopen och förargad. »Fem till! Det är för galet. Hur ska' vi nu bära oss åt med dem?»

»Som med de andre», svarade Pekka torrt och sköt en moskovit rakt genom hufvudet just som han lade an på finnen.

»Ja, du har vid min själs salighet rätt», skrek gubben Stål. »Jag skall ge dem, jag!»

Med dessa ord störtade han fram mot buskarne. Men gubben hade i sin ifver alldeles glömt bort att de fina grenarne lade snaror för honom. Han såg endast fienderne, allt annat brydde han sig ej om. Derför gick det också honom så, som det plägar gå för den som ej ser sig för innan han rusar å stad. Gubben hade icke tagit många steg förr än han snafvade och stupade rakt på näsan.

Men detta fall blef hans lycka i stället för olycka. Tre af ryssarne hade nemligen samtidigt lagt an på honom, och kulorna skulle ofelbart träffat sitt mål så vida gubben stått upprätt. Nu gingo de i stället öfver honom.

När ryssarne sågo hans fall, gjorde de miner af att kasta sig öfver honom, men i blinken var Pekka framme och stälde sig framför den i buskarne sprattlande Stål.

»Håll ut så länge, pojke», skrek denne och hade all möjlig möda att reda sina i grenarne intrasslade ben; »jag är snart på fötterna igen!»

Men det dröjde en god stund innan Stål verksamt kunde deltaga i striden. Härunder måste Pekka ensam uppbära ryssarnes anfall. Han gjorde det också som en hel karl och med den framgång, att han såg två blödande fiender vid sina fötter då Stål äntligen kom honom till hjälp.

»Du slås som en hel karl», utropade denne. »Tack skall du ha för hjälpen!»

Stål och Pekka trängde derefter oemotståndligt sida vid sida fram genom buskarne och bröto på detta ställe den ryska kedjan.

Följden häraf blef den att ryssarne äfven på andra punkter måste draga sig tillbaka.

»Men hvar är Anna!» jemrade sig Pekka och började leta bland buskarne. »Jag måste ha reda på henne.»

»Låt slumpen afgöra det», menade Stål. »När tiden är inne, hittar du henne nog.»

Dermed var Pekka likväl icke belåten och han fortsatte derför sitt sökande med fördubblad ifver.

»Hvad går du här och rotar efter?» utbrast Spof, som träffade på den unge björnjägaren under det han som bäst höll på att undersöka en buske.

»Flickan, flickan!» stönade Pekka.

»Hvilken flicka? Är du splitter galen, karl! Hvad menar du för en flicka?»

Spof hade alldeles glömt samtalet i barkassen.

»Hans käresta, vet jag», inföll Stål, som i detsamma kom fram. »Det är synd om pojken. Han slåss för två och derför ska' vi också hjälpa honom med att leta efter tösen.»

»Det var bra, det», svarade Pekka, som hört Ståls ord. »Det skall ni inte ha gjort för inte, fader Stål.»

Under letandet efter Anna stötte Pekka oförmodadt på länsmannen. Det var både ömkligt och löjligt att se de miner som rättvisans tjenare gjorde då han fick syn på rivalen. Länsmannen var just i farten med att smyga sig undan, då han upptäcktes.

Pekka hade knappt fått sigte på honom förr än han genast anade den nedriga planen och verkställaren af densamma. Han var till en början så bestört, att han icke kunde få fram ett enda ord. Han vaknade först till medvetande då Stål utropade:

»Det var ett ogement trefligt möte vi ha fått med nådig kumsarien. Inte kunde vi ana att han var ute på sådana äfventyr, inte.»

På länsmannens ansigte syntes det tydligt att han åtminstone fann mötet lagom trefligt. Han skrufvade fram och tillbaka; han ville tala, men tungan nekade att göra tjänst.

»Och i så hyggligt sällskap han råkat», fortfor gubben Stål hånfullt. »Hur kommer det till?»

Länsmannen grep i sin ångest till en nödlögn:

»Jag är här som fånge», sade han.

»Nu ljuger du», skrek Pekka. »Om du inte genast säger hvar Anna är, så...»

En hotande rörelse åtföljde dessa ord.

»Anna... Anna... Anna...», stammade länsmannen, »henne... har... jag... inte sett.»

Hans förvirring talade dock mer än tydligt för att han sade en osanning.

»Nå», sade Pekka och gick honom rakt på lifvet, »vill du inte säga hvar hon är?»

»Jag vet det inte.»

»Kanske har du dödat henne, liksom ryssarne dödade hennes far», skrek gubben Stål och stälde sig hotande bredvid Pekka. »Stilla, pojke», sade han derpå, när den unge björnjägaren ville rusa på sin rival, »vi ska' först låta honom ljuga i hop några hundra osanningar, så blir det sedan lättare för hin att få honom.»

Kärleken till lifvet är ändock en mächtig sporre. Den late blir qvick, den sjuke frisk och den fege en hjälte. Så också med länsmannen. Af Pekkas ord och åtbörder märkte han tydligen, att han här icke hade att vänta nåd. Han ville för den skull sälja sitt lif så dyrt som möjligt, ty det skulle ju snart bli uppenbart att han också var en fosterlandsförrädare.

Innan någon af finnarne ens hann tänka på att hindra det, hade han ryckt till sig ett gevär, och innan någon visste ordet af, lade han an på rivalen. Skottet brann af, men kulan förfelade sitt mål och borrhade sig i stället in i ett närstående träd.

Striden upplågade å nyo. Ryssarne voro ännu så pass manstarke, att de kunde göra finnarne segern stri-

dig. Detta försökte också den underofficer, som tagit befälet efter den döde Konoffski, att göra.

På hvad sätt kaptenen slutat sitt lif visste ingen af hans folk, ty striden mellan honom och länsmannen hade utkämpats utan vittnen. Länsmannen hade sagt att Konoffski blifvit träffad af en kula och affidit genast. Detta hade också den största sannolikhet för sig, hvardan länsmannens utsago troddes af alla.

I den å nyo uppblossande striden hade väbel Spof råkat i en obehaglig klämma mellan ett par träd. Framför honom och på sidorna anfölls han på det häftigaste och kunde endast med största möda parera de första huggen. Öfvermagten var dock för stor och slutligen blef han så inestängd, att han måste gifva sig.

Platsen, der Spof togs till fånga, låg omkring femtio alnar från det ställe, der Pekka och Stål kämpade mot den andra ryska afdelningen.

Spofs värja rycktes från honom, men den från Rajewski tagna pistolen kommo ryssarne ej åt, emedan väbeln gömt den innanför rocken.

Jublande skulle ryssarne släpa bort sitt byte, då hjälpen äntligen kom. Pekka hade fått kunskap om Spofs farliga belägenhet och ilade i spetsen för ett par bönder för att befria honom. Men allt det krut de hade var bortskjutet. Ryssarne försvarade sig käckt.

Under stridens hetta kom dock väbeln i tillfälle att draga fram pistolen. Detta observerades dock genast af ryssarne och de kastade sig öfver honom. Här voro goda råd dyra. Skjuta kunde han icke i den förskräckliga trängseln och ogera ville han att fienden skulle få pistolen tillbaka.

En idé sprang blixtnabbt upp i hans hjerna. Innan någon af ryssarne hann verkställa sin afsigt att rycka pistolen ifrån honom, hade han med kraftig arm slungat den öfver de ryske knektarnes hufvud. Med ett klingande ljud föll den ned framför Pekkas fötter. Den unge hjörnägaren ryckte den ögonblickligen till sig och sköt af båda skotten. Två ryssar föllo. Deraf uppstod en lucka, som bönderne skickligt visste att begagna

sig af. De rusade in under ett dånande hurrarop och många minuter dröjde det icke för än Spof var befriad.

»Tack för det goda handtaget», sade han och kramade hjertligt Pekkas hand. »Utan dig hade jag väl legat bunden någonstades i buskarne för att sedan dö af vanvård eller skjutas till Sibirien. Tack!»

»Det är inte mig, utan den här ni har att tacka för er räddning», sade Pekka och räckte fram den rikt infattade pistolen. »Tag den; den är ju er. Jag hade den bara till låns.»

Spof sträckte i första ögonblicket fram handen efter det dyrbara vapnet, men drog den genast tillbaka.

»Nej», utbrast han, »behåll du pistolen, Pekka. Först hade du den till låns, men nu är det din.»

»Är den här vackra pistolen min?» sade Pekka, som hade svårt för att tro sina öron.

»Ja, det är den. Du har ärligt förtjänat den.»

»Nå, då skall den också följa mig till döddagar och ha hedersplatsen i min stuga», ropade Pekka i det han omsorgsfullt gömde pistolen innanför tröjan. »Och alltid när jag skjuter med den eller ser på den skall jag komma i håg er och det tillfälle som gjorde att den blef min egendom.»

Under det Pekka kämpade för väbelns befrielse, hade det lyckats Stål att drifva ryssarne tillbaka. Underofficeren föll för gamle Ståls hand, och när ryssarne nu voro utan anförare, var också deras motstånd brutet. Dels i små flockar, dels en och en, flydde de inåt holmen.

Länsmannen drog med en af dessa flockar. Tillintetgjord, förkrossad, utan ringaste utsigt att komma ifrån holmen annat än i finnarnes sällskap, hvilket han nu fruktade mera än döden, skilde han sig från de flyende och tog en annan väg in i den mest skogiga delen af Käringsholmen. Han sprang för lifvet, som en jagad hare, ty lifvet stod ju på spel för honom. Slutligen påträffade han ett tätt snår. Darrande kröp han in der, oaktadt qvistar och törnen sargade hans ansigte och händer.

»Här ska' de inte hitta mig», sade han för sig sjelf. »Hellre vill jag här dö af hunger och törst än falla i Pekkas händer.»

Jagten efter ryssarne började nu på allvar, ty Spof lofvade heligt, att icke en enda moskovit skulle finnas lefvande kvar på Käringholmen då han begaf sig derifrån.

Det var under denna menniskojagt som Pekka och Anna återfunno hvarandra. Att beskrifva den glädje de kände öfver sammanträffandet skulle vara fåfängt.

Under det de höllo hvarandra omfamnade och Anna med tårar i de vackra ögonen omtalade fadrens och modrens sorgliga slut, hunno Spof och gubben Stål fram. De stannade på afstånd.

»Är inte flickan vacker?» sporde Stål.

»En fullkomlig skönhet», sade väbeln. »Jag undrar inte på att ryssen tog henne med sig.»

De trädde derefter fram till det lyckliga paret, och Anna berättade nu hvem som var orsaken till allt det elände som öfvergått henne. Då hon slutat, utropade Stål:

»Ja, har jag inte alltid sagt att den der länsmanen varit och är en inpiskad skälm, som inte annat än stryk hjälper på. Han måtte väl inte smyga sig bort?»

»Från holmen kommer ingen lefvande», inföll Spof tvärsäkert, »allra minst en fosterlandsförrädare.»

Sedan ryssarne samt och synnerligen blifvit tillfångatagne och de döde nedmyllade, började sökandet efter länsmanen. Nära nog ett par timmar åtgingo härtill, och då han slutligen anträffades af Stål och Pekka och drogs fram ur snåret, var han mera död än lefvande.

Den lilla finska styrkan ställdes upp på en någorlunda fri plan, i hvars midt en reslig fura stod ensam. Sedan väbeln i en kort bön tackat härskarornas Gud för framgången, fördes länsmanen fram. Anna fick nu i hans och hela styrkans närvaro omtala illdådet vid Antti Kengos pörte. När hon slutat, hördes dofva förbannelser öfver länsmanen, och hade icke Spof använt sin myndighet så som han gjorde, skulle rättvisans hand-

hafvare säkerligen blifvit sliten i stycken af de förbittrade soldaterna och bönderne.

Länsmannen dömdes här att såsom straff för sitt förräderi mista lifvet genom hängning. Förgäfves bad, gret och svor han; Spof var obeveklig, likaså Stål och Pekka. Såsom qvinnor i allmänhet, var Anna blödig af sig; hon tyckte att det var synd om stackaren och bad för honom. Men Spof svarade bestämdt:

»Bed mig om allt annat i verlden och jag vill försöka att du kan få det, men bed inte om den der uslingens lif. Han har förtjenat repet och det skall han äfven få.»

Oaktadt det vildaste motstånd blef länsmannen framförd till den resliga furan; snaran lades om hans hals och under de gruffigaste förbannelser hissades han upp.

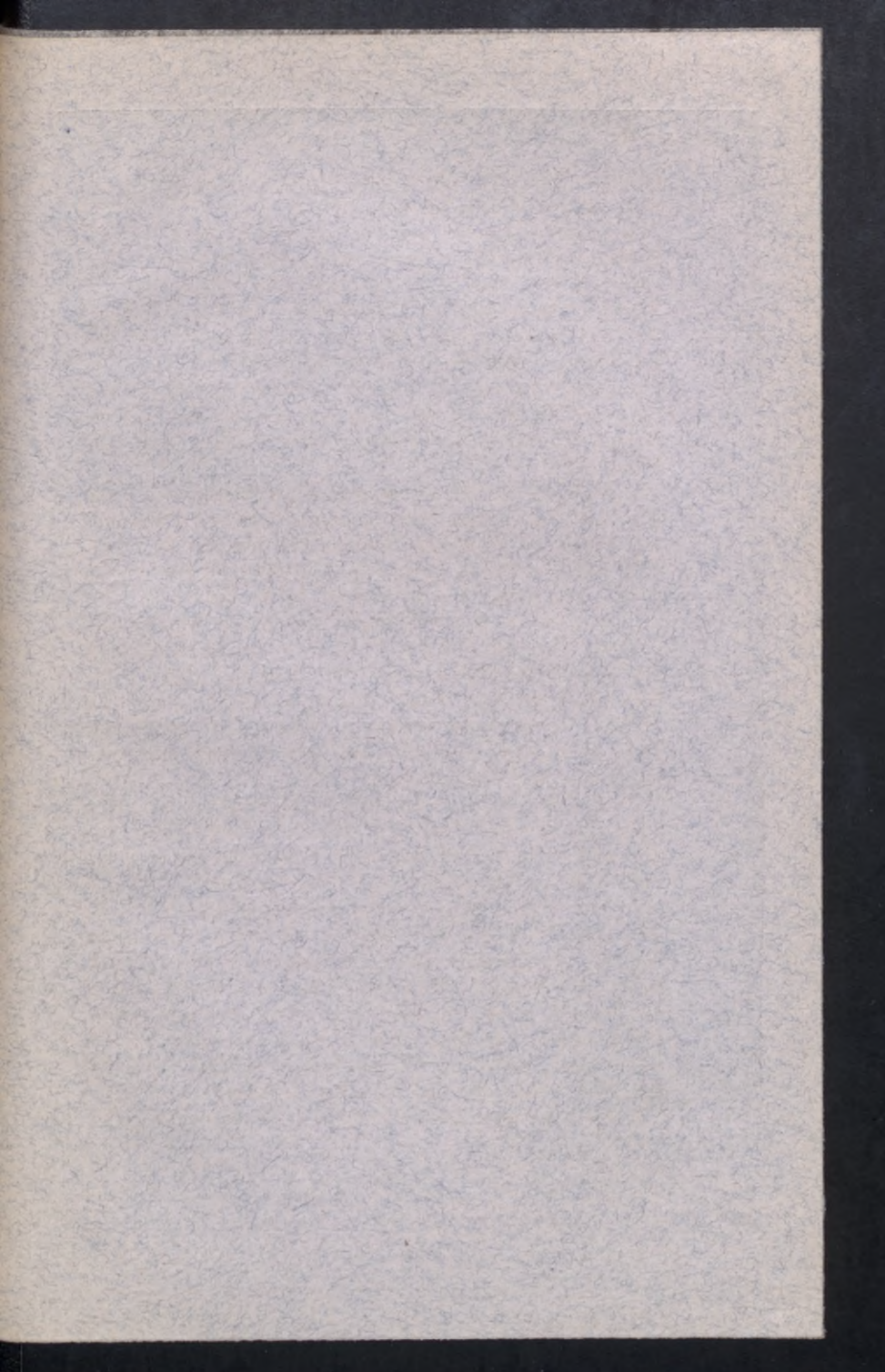
»Gånge det så hvarje fosterlandsförrädare!» ropade Spof. »En sådan har ej förtjent bättre lön.»

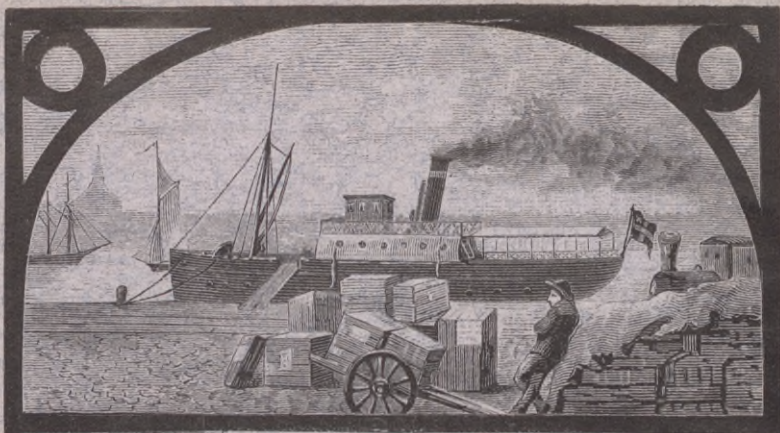
Mycket är ej att tillägga. Då Annas föräldrar begrofvos, förnyade hon och Pekka vid den öppnade griften sina trohetslöften, dem de obrottsligt sedan höllo hela lifvet igenom. Pekka medföljde till hären och kom slutligen hem såsom korporal. Vacker och ståtlig var han och vackrare brudpar hade icke på länge varit synligt i den lilla sockenkyrkan.

Medalj bar han, och den tyckte han nog om, men ännu kärare höll han den rikt inlagda pistolen, som glimmade i bältet då han hade uniformen på, men annars hade sin plats öfver den äkta sängen.

Och många gånger sedermera talade han alltid för sina egna barn, bygdens ungdom och äfven äldre personer om de äfventyr han upplefvat både till sjös och lands, och brukade alltid sluta raden med förtäljandet af den episod, under hvilken han erhöll Spofvens pistol. Detta minne var hans allra käraste, och ända in i senaste ålderdomen var det hos honom så friskt som dagen efter striden på den lilla Käringholmen.

Så lyder den enkla berättelsen om Spofvens pistol.

NILS GLEERUP

STOCKHOLM

BOKHANDELS-SPEDITION & BOKFÖRLAG

Speditionsaffär för In- och Utlandet

— • —
UTFÖR

skyndsamt och billigt samt med noggrannhet

alla slags

Speditioner & Omlastningar

m. m.

Förtullningar, Speditioner & Liquider till och från Utlandet
Inkasso för Utländska hus

☛ Böcker emottagas för distribution genom bokhandlarne.

Vid benäget anlåtande af firman som kommissionär torde detta vid varurequisitioner aviseras resp. varuafsändare.

1001850722

